

SZAKDOLGOZAT

**Molnár Eliza
2024**

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM

KÜLKERESKEDELMI KAR

Nemzetközi Tanulmányok Szak

Nappali munkarend

AZ EURÓPAI UNIÓ FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA MALIBAN
A BÉKE, A BIZTONSÁG ÉS A HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS
ELŐMOZDÍTÁSA

Belső konzulens:

Dr. Nagy Milada

Főiskolai docens

Készítette:

Molnár Eliza

Budapest, 2024

ABSZTRAKT

A dolgozatomban az Európai Unió és Mali közötti kapcsolatokat vizsgálja, különös tekintettel az EU törekvéseire Afrikában. Fő célom, hogy megismerkedjek az uniós fejlesztésekkel és kereskedelmi kapcsolatokkal a kontinensen. Továbbá, hogy Mali és Afrika számára mit is jelent tulajdonképpen az Európai Unió. További célom, hogy megismerjem az Unió miként járul hozzá a béke és a biztonság előmozdításához, miközben a humanitárius segítség szükségességével is foglalkozik a különböző társadalmi-politikai és gazdasági kihívások mellett. Keresem a választ arra, hogy milyen nehézségekbe ütközik az EU a kontinensen, van-e előrejelzés a kapcsolatok terén, illetve az Unió beavatkozása Maliba a jelenben hogyan mutatkozik meg. A fejlesztéspolitika igen eltérő lehet egy olyan régióban, amelyet elsősorban összetett kihívások jellemeznek. Ezen politika által megismerhetem, hogy az EU milyen mennyiségben támogatja ezen fejlődő ország gazdasági, infrastrukturális és szociális fejlődését és milyen szinten kapcsolódik be a nemzetközi együttműködésbe. A bevezető részben kitérek a motivációimra és a téma aktualitására. Dolgozatomban részletesen elemezi az EU-Afrika partnerségeket, beleértve az Unió szerepét, mint a legjelentősebb pénzügyi támogató. Kiemelt figyelmet szentelek a Száhel-övezetre vonatkozó regionális stratégiának is, majd a harmadik fejezetben részletezem a mali konfliktus kialakulását és az ezt követő nemzetközi reakciókat. A negyedik fejezetben kitérek a békefenntartó műveletekre és a humanitárius segítségnyújtás fontosságára. Az összegzés fejezete értékeli az EU és Mali, illetve Afrika közötti interakciókat. Dolgozatomban a kutatáshoz szekunder forrásokat használtam, melyek elsősorban az Európai Unió hivatalos online forrásai, továbbá más külföldi és magyar származású szerzők által kiadott angol vagy francia és magyar nyelvű tanulmányok, publikációk. A szakirodalom szempontjából többnyire angol nyelvű forrásokat használtam fel. Magyar nyelvű forrásként a Hadtudományi Szemle, Honvédségi Szemle és a Nemzet és Biztonság című folyóirat nyújtott nekem segítséget a téma elmélyítésében. Az internetes források általi szám adatokat saját készítésű ábrákon szemléltetem a dolgozatomban.

TARTALOMJEGYZÉK

1	Bevezető	9
1.1	<i>Motiváció, ami mozgat</i>	10
1.2	<i>A téma aktualitása</i>	11
2	Uniós törekvések Afrikában	12
2.1	<i>EU-Afrika partnerségek</i>	13
2.2	<i>Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért</i>	15
2.3	<i>EU, mint a legjelentősebb pénzügyi támogató</i>	17
2.4	<i>Az EU Afrika-stratégiája</i>	19
2.5	<i>Kereskedelmi kapcsolatok</i>	21
2.6	<i>Regionális stratégia a Száhel-övezetre</i>	26
3	A válság és az azt követő nemzetközi reakciók	29
3.1	<i>A mali válság kialakulása</i>	29
3.2	<i>Nemzetközi reakciók</i>	31
4	Békefenntartó műveletek és a segítségnyújtás	38
4.1	<i>Az Európai Unió és Mali Köztársaságában működő képviselet kapcsolata</i>	38
4.2	<i>Az Európai Unió által indított katonai misszió: EUTM Mali</i>	38
4.3	<i>EUCAP Sahel Mali</i>	41
4.4	<i>Humanitárius segítségnyújtás</i>	42
4.5	<i>Migráció</i>	46
5	Összegzés	51

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat Afrika-EU csúcstalálkozók	12
2. táblázat Az afrikai export ösztönzése az EU által.....	23
3. táblázat Mali Globális Béke Indexe 2012 és 2023 között	36

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra A Cotonou-i megállapodás szerkezeti felépítése	14
2. ábra Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért finanszírozás	16
3. ábra Megvalósítás.....	17
4. ábra Afrika hozzáférése az EU piacához.....	22
5. ábra Az Európai Unió Afrikába irányuló exportja 2011-2020 között	24
6. ábra Az Európai Unió Afrikából érkező importja 2011-2020 között.....	25
7. ábra Az iszlamista csoportok előre nyomulása Maliban 2013 januárjában.....	33
8. ábra EUTM Mali misszió területe.....	40
9. ábra Az EUTM Mali szervezeti egységei.....	41
10. ábra A humanitárius segítségre szorulóknak száma Maliban, 2019 és 2023 között	43
11. ábra Az Európai Unió Malinak küldött humanitárius segélye 2021 és 2023 között ..	45
12. ábra Főbb migrációs úticélok 2013-ban	47
13. ábra Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban élő, mali származású személyek száma 2015 és 2022 között	48
14. ábra Franciaországba, Olaszországba és Spanyolországba belépők száma éves szinten 2015 és 2022 között	49

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

AFISMA	African-led International Support Mission to Mali
AKCS	Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok
AKCSÁSZ	Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezete
AQIM	Al-Qaida in the Maghreb
AU	Afrikai Unió
CMA	Coordination of Azawad Movements/Azawad Mozgalmak Koordinációja
EBA	Everything but arms/Minden, kivéve a fegyvereket
ECHO	European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations/ Európai Bizottság Humanitárius Segélyek és Polgári Védelem Főigazgatósága
ECOWAS	Economic Community of West African States/Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete
EU	Európai Unió
EUCAP Sahel	European Union Capacity Building Mission in Mali
EUTM Mali	European Union Training Mission in Mali
FLA	Front for the Liberation of the Azawad/Azawad Felszabadításáért Front
FNLA	Front National de Libération de l'Azawad/Azawad Nemzeti Felszabadítási Front
GPM	Gazdasági Partnerségi Megállapodás
GSP	Generalized System of Preferences/Általános Preferenciarendszer
MAA	Mouvement arabe de l'Azawad/Azawad Arab Mozgalom
MNLA	Mouvement National pour la Libération de l'Azawad/Nemzeti Mozgalom Azawad Felszabadításáért
MOC	Operatív Mechanizmus a Koordinációhoz
MRRA	Mouvement Républicain pour la Reconstruction de l'Azaouad/Mozgalom Azawad Újjáépítéséért
MUJAO	Le Mouvement pour l'Unité et le Jihad en Afrique de l'Ouest/Mozgalom az Egységért és a Dzsihádért Nyugat-Afrikában
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete
UNHAS	UN Humanitarian Air Service/ENSZ Humanitárius Légi Szolgálat
WAEMU	West African Economic and Monetary Union/Nyugat-afrikai Gazdasági és Monetáris Unió

WTO

World Trade Organization/Kereskedelmi Világszervezet

1 BEVEZETŐ

A választásom azért esett erre a témára, mivel úgy gondolom, hogy az Európai Unió tevékenysége számos szempontból fontosnak minősül mind a tagállami szinten és mind globálisan is. Ezekben a globális ügyekben döntő szerepet játszik, különösen a fejlesztés terén. A fejlesztéspolitika mindig is szerves részét képezte az érdeklődésemnek és ebből fakadóan úgy gondoltam, hogy ez a téma testhez álló lenne számomra. Az egyetemen eltöltött tanulmányi éveim során megszerzett tudásnak köszönhetően ez a szakpolitika jobban mélyítette a kíváncsiságom. A fejlesztéspolitika rendkívül összetettnek minősül, stratégiai fontossággal is bír globális szinten.

Ez a politika igen eltérő lehet egy olyan régióban, amelyet elsősorban összetett kihívások jellemeznek. Az Európai Uniónak a Malin belüli elkötelezettsége megragadta az érdeklődésemet, különösen annak a kutatásában, hogy a fejlesztési politika hogyan járul hozzá a béke és a biztonság előmozdításához, miközben a humanitárius segítség szükségességével is foglalkozik a különböző társadalmi-politikai és gazdasági kihívások mellett. Mali a konfliktusokkal és instabilitásokkal küzdő nemzet megfelelő környezetet és lehetőséget kínál arra, hogy ezeket a fejlesztési kezdeményezéseknek a hatékonyságát vizsgálni tudják. Az Európai Unió alapvető céljai közé tartozik, hogy békét teremtsen és ezt fenn is tudja tartani, illetve a háborús konfliktusokat meg tudja előzni. Ez már a második világháború után is igaz volt és mai napig ezt kívánja fenntartani.

A stratégiai megállapodások, együttműködések mindig is érdekelték engem, mivel úgy gondolom, hogy minden jó munkához elengedhetetlen, hogy egy megfelelő alapot kialakítsunk. Ugyanez igaz egy ház építésénél is. Megtervezzük szépen és az alapoktól kezdve építkezünk felfele. Ahhoz, hogy egy közös stratégia sikeres legyen mind két fél erőfeszítése és munkája szükséges hozzá. Jelen esetben igaz, hogy az Unió tesz bele érdemben többet, de Malinak is követnie kell ezt a stratégiát és partnernek kell lennie benne, hogyha érdembeli eredményeket szeretne elérni.

Szerencsésnek mondhatom magam, hogy szakmai gyakorlatom során is a Miniszterelnökségen a Stratégiai Ügyek Koordinációjáért Felelős Helyettes Államtitkárságon belül a Projektmenedzsment Főosztályon megismerhettem hogyan is működik egy igazi projekttervezés. Részt vehettem projektek kidolgozásában, a határidők meghatározásában, források felmérésében. Mind ezzel egy párhuzamot tudok venni. Az Unió is projekteket dolgoz ki annak érdekében, hogy a felmerülő problémákat minél jobban meg tudja oldani majd, mindig kitűz egy dátumot célként, hogy ezt addigra teljesíteni kell.

1.1 Motiváció, ami mozgat

Személyes motivációm a témával kapcsolatosan, hogy megismerjem az adott szakpolitikát egy olyan régióban, amely kevésbé fejlett, illetve komplex problémákkal és konfliktusokkal küzd. A tanulmányaim alatt nem sokszor esett szó a Száhel-övezetről és úgy gondolom, hogy fontos egy ilyen régiónak, ezen belül Malinak a megismerése. Az egyetemi éveim és a szakmai gyakorlatom inspirált arra, hogy „részesé” lehessenek egy fenntartható növekedést célzó folyamatnak egy fejlődő országban. A másik fő motivációm, hogy ezen dolgozat által elmélyítsem a tudásomat és az ez által megszerzett tapasztalatokat, a tudást a jövőben hasznosítani, kamatoztatni tudjam a jövőbeni munkaerőpiacon, hiszen az egyetem után munkába álláskor ebbe az irányba szeretnék elhelyezkedni.

A fejlesztéspolitika által megismerhetem, hogy az EU milyen mennyiségben támogatja nemcsak ezen fejlődő ország gazdasági, infrastrukturális és szociális fejlődését, hanem az Afrika kontinens és az Unió közötti kapcsolatokat is. Továbbá, hogy milyen szinten kapcsolódik be a nemzetközi együttműködésbe. Mivel a fejlesztéspolitika hozzájárul, hogy egy demokratikus környezetet alakítson ki és ehhez elengedhetetlen, hogy az emberi jogokat tiszteletben tartsák és az társadalmi egyenlőtlenségeket megpróbálják felszámolni. Szeretném megismerni, hogy az Unió milyen kezdeményezéseket és stratégiákat alakított ki az elmúlt években, esetleg milyen célkitűzései várhatóak a jövőre nézve minden téren. Mindig is érdekelt, hogyan lehet másokon segíteni, így az Unió humanitárius segítségnyújtása megfelelő lehetőséget nyújt nekem arra, hogy ezt az oldalt is megismerjem. Mivel én eddig csak az országunkon belül tudtam ilyen téren kismértékben kipróbálni jómagam, egyszer szívesen részt vennék egy komolyabb segélyakcióban, legfőként Afrikában.

Szeretném megvizsgálni ezen a területen, hogy az Unió által végrehajtott fejlesztéspolitikán belül, hogy a közös stratégiák, partnerségek, a segítségnyújtás a konfliktusok területén és a humanitárius segélyek miképpen mozdították elő az ország fejlődését, illetve, hogy ezen törekvései az Uniónak eredményesnek mondhatók-e és elérték-e a várt hatást. Úgy gondolom, hogy az EU fejlesztéspolitikája és annak a kapcsolata Malihoz fűződően nem csak egy téma, hanem egy igazi lehetőség arra, hogy egy mélyebb szakértelmet alakítsak ki. Keresem a választ arra, hogy az Unió beavatkozása a mali konfliktusba a jelenre milyen hatással van? Malinak mi a szerepe ebben a partnerségben? Az EU milyen nehézségekkel nézett és néz szembe? Van-e előrejelzés a jövőre nézve? Hatásos-e az Unió Afrikának nyújtott segítése? Ezen kérdések keretében szeretném feltárni az EU és Mali közötti fejlesztési kapcsolatok mélységeit, a politikák hatékonyságát és a fejlődési folyamatokba való beágyazottságukat, mind az EU mind

pedig Mali szemszögéből. Dolgozatomban a kutatáshoz szekunder forrásokat használlok. Ezek elsősorban az Európai Unió hivatalos online forrásai, továbbá más külföldi és magyar származású szerzők által kiadott angol vagy francia és magyar nyelvű tanulmányok, publikációk. A legtöbb esetben az Európai Unió Tanácsának (Consilium Europa) és a Bizottság (European Commission) oldalán lévő adatokkal dolgoztam. A szakirodalom szempontjából többnyire angol nyelvű forrásokat használtam fel. Magyar nyelvű forrásként a Hadtudományi Szemle, Honvédségi Szemle és a Nemzet és Biztonság című folyóirat nyújtott nekem segítséget a téma elmélyítésében. A dolgozatomban saját készítésű ábrákon szemléltetem a szám és szöveges adatokat, melyek felkutatásában az OECD statisztikai weboldala is támogatást nyújtott.

1.2 A téma aktualitása

Azért is tartom fontosnak, hogy erről a témáról szó essen, mivel mint minden más fejlődő ország, így köztük Maliban is a komplex humanitárius válságok mellett más egyéb problémák is felmerülnek. Az országon belüli problémákat legjobban a belső konfliktusokkal, az emberek elűzésével és ezen emberek alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek hiánya jellemezi. Ahhoz, hogy a konfliktusokat és az ez által okozott nehézségeket és emberi szenvedéseket enyhíteni és megoldani lehessen, kulcsfontosságú tényezőnek számít a béke és a biztonság kialakítása, amelyre az országnak, mint egyedüli szereplőnek nincs lehetősége. Szüksége van egy társra, amely jelen esetben az Európai Unió. Mali helyzete ebben az esetben nemzetközi együttműködést és támogatást igényel. Ahhoz, hogy az ország fejlődni tudjon elengedhetetlen a gazdasági jólét kialakítása a stabilitáshoz és a biztonsághoz. Az Európai Unió segítsége azért is fontos Maliban és a többi fejlődő országban is, mivel uniós cél a szegénység csökkentése és hogy előmozdítsák a fenntartható fejlődést ezen országokban. A lakosság nagy része szegénységben él és az ország a gazdaság terén sem jeleskedik. Ezért is lenne szükség egy megfelelő infrastruktúrafejlesztésre és ezen felül egy jobb színvonalú oktatásra és szakképzésre. Az Unió fejlesztés politikája nagyban hozzá tud járulni a biztonság kialakításában, amely a konfliktusok megelőzésére van kialakítva. Sajnos a gyakori összecsapások és terrorizmus miatt sok ember veszítette életét, mely bármely országról is legyen szó elfogadhatatlan. Humanitárius segítségnyújtásra is feltétlen szükség van az élelmiszerhiány és a menekültek, illetve a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek miatt. Mivel az Unió globális szereplővé vált, ezen szakpolitika területén szeretné erősíteni a nemzetközi partnerségeket.

2 UNIÓS TÖREKVÉSEK AFRIKÁBAN

Az Európai Unió és az afrikai országok közötti kapcsolatok újraszervezése már a 2000-es évek óta egyfajta dinamikus intézményi és szervezeti szinten folyik. Mindenek előtt az EU-Afrika kapcsolatok alapja a Cotonou-i Megállapodás, mely meghatározza a fejlesztést, gazdaságot és kereskedelmet az EU és annak tagországai és Afrika között egy „egyenlőbb” kapcsolat kialakítása érdekében.¹

1. táblázat

Afrika-EU csúcstalálkozók

2000 április	Kairó, Egyiptom	Gazdasági kooperáció és integráció; Afrika integrációja a világgazdaságba
2007 december	Lisszabon, Portugália	EU-Afrika Közös Stratégia elfogadása
2010 november	Tripoli, Líbia	A gazdasági együttműködés és a regionális integráció fontosságának kiemelése
2014 április	Brüsszel, Belgium	Főbb megvitatott témakörök: béke és biztonság; demokrácia, jó kormányzás és emberi jogok; emberi fejlődés; fenntartható fejlődés és kontinentális integráció; globális problémák
2017 november	Abidjan, Elefántcsontpart	Befektetés a fiatalokba a jövő fenntarthatósága érdekében
2022 február	Brüsszel, Belgium	Afrika és Európa: egy közös kilátás 2023-ra; Afrika-Európa Befektetési Csomag

Forrás: European Commission (2000; 2010), Commission of the European Communities (2007), Consilium Europa (2014; 2022), African Union (2017) alapján saját szerkesztés

¹ Mah, Luís—Duggan, Niall—Haastrup, Toni (2021): The Routledge Handbook of EU-Africa Relations. Newgen Publishing UK. In: https://books.google.hu/books?hl=hu&lr=&id=TucLEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT158&dq=Africa+EU+joint+strategy&ots=tbk60-H1jQ&sig=dh8_ND1z1fVchujr0bAGPs7jFE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false Letöltés: 2024.04.08.

Számos EU-Afrika csúcstalálkozót rendeztek meg az elmúlt két évtizedben, melyeket az 1. számú táblázatban láthatunk. Annak érdekében rendezték meg ezeket az eseményeket, hogy még közelebb hozzák az európai és afrikai képviselőket, megvitassák a felmerülő problémákat és kompromisszumot vagy megállapodást kössenek egymás segítése érdekében, de leginkább Afrika javára.²

2.1 EU-Afrika partnerségek

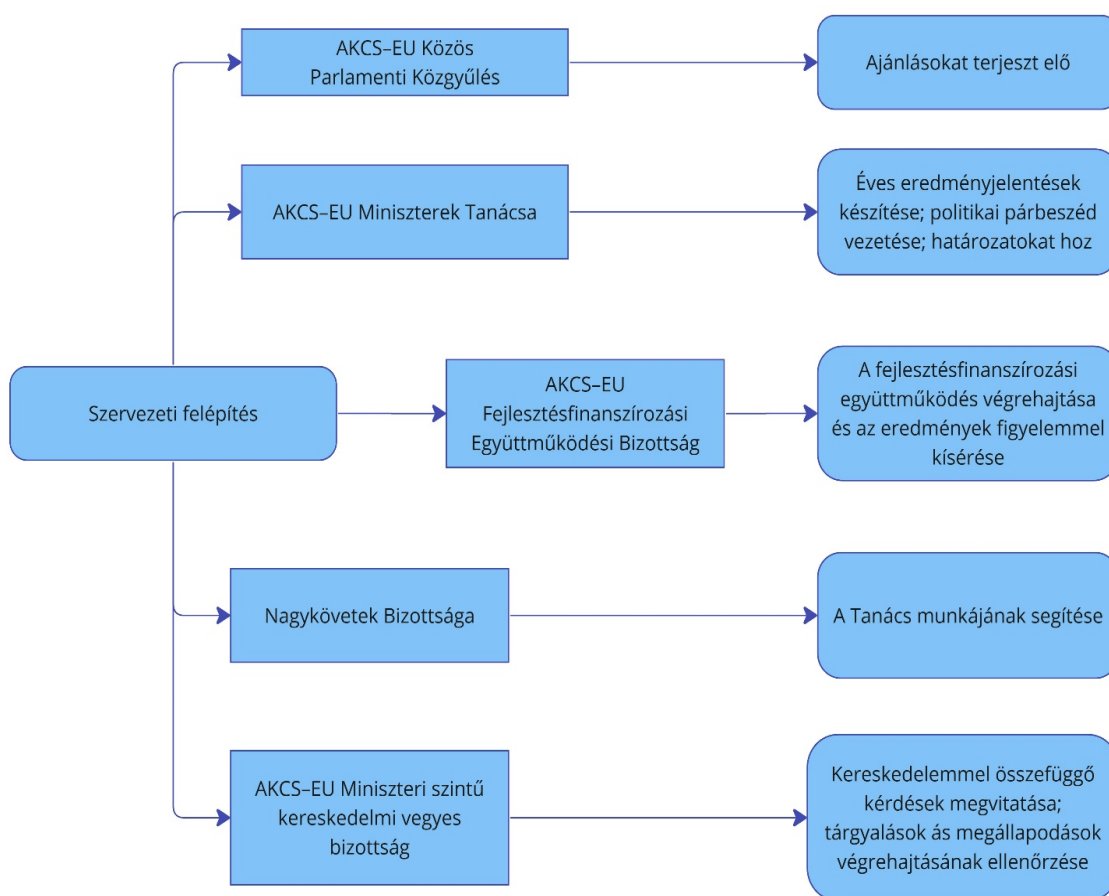
A Cotonou-i Megállapodást tekinthetjük az Európai Unió és az Afrika közötti partnerség gerincének. A megállapodás résztvevő országai az uniós tagállamok és az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok (AKCS) 79 országa. A partnerségi megállapodást azon cél érdekében hozták létre 2000-ben, hogy előmozdítsák a szegénység csökkentését, egy fenntartható gazdasági, kulturális és társadalmi fejlődést támogassanak a partnerországok között, illetve a gazdasági integráció a világgazdaságba. Az alapelvek közé tartoznak a következők: a megállapodásban szereplő partnerországok egyenlő feleknek minősülnek; az AKCS-országok a saját maguk részére határozzák meg a fejlesztési politikájukat; a felek együttműködése nemcsak kormányzati szinten valósul meg; az együttműködési irányelvek eltérhetnek az országok fejlettségi szintjéhez hasonlóan.³

² U.ott. Letöltés: 2024.04.08.

³ EUR-LEX (2022): A Cotonoui Megállapodás. In: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/cotonou-agreement.html> Letöltés: 2024.04.08.

1. ábra

A Cotonou-i megállapodás szerkezeti felépítése

Forrás: EUR-LEX (2022) alapján saját szerkesztés

Az 1. számú ábra bemutatja a Cotonou-i Megállapodás szerkezeti felépítését és az intézmények működését. A megállapodás tevékenységei közé elsősorban a fejlesztéspolitika tartozik. Ez gazdasági, szociális és humán fejlesztés terén mutatkozik meg. Továbbá, a regionális együttműködés és az integráció is fontos eleme. A tevékenységek finanszírozásához az Európai Fejlesztési Alap járul hozzá, illetve 2021 óta a Szomszédági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz.⁴

Az EU és az AKCS-országok 2018-ban tárgyalásokat kezdeményeztek egy új megállapodásról, amely a Cotonou-i partnerségi megállapodást fogja felváltani. Ez az új megállapodás az úgynevezett Szamoai Megállapodás, amely a következő húsz évben átfogó jogi keretet nyújt az

⁴ U.ott. Letöltés: 2024.04.08.

EU tagállamai és az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének(AKCSÁSZ) országai számára. A megállapodás aláírását és az ideiglenes alkalmazásról szóló határozatot a Tanács 2023. július 20-án fogadta el és 2024. január 1-jétől kerül ideiglenes alkalmazásra. A hatályba lépésre akkor kerül sor, amint az összes uniós tagország és az AKCSÁSZ tagjainak legalább kétharmada általi megerősítés megtörténik. A megállapodás főbb területei a következők: migráció és mobilitás; környezeti fenntarthatóság és éghajlatváltozás; fenntartható gazdasági növekedés; humán és társadalmi fejlődés; béke és biztonság; emberi jogok és demokrácia.⁵

2.2 Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért

Az Unió tagországai, valamint Norvégia, Svájc és az Egyesült Királyság körülbelül 623 millió euróval járult hozzá az Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért-hoz (Emergency Trust Fund for Africa). Jelenleg összesen több mint 5 milliárd euró értékű forrás került kiosztásra. Ebbe beletartozott az Európai Fejlesztési Alap és az EU pénzügyi eszközeinek finanszírozásából származó 4,4 milliárd euró.⁶

Eddig 251 programra hagytak jóvá 4,9 milliárd euró értékű támogatást. A támogatásban részesül 3 afrikai térség, mely 26 partnerországot foglal magába. A Szükséghelyzeti Alap folyamatosan arra törekszik, hogy minél effektívebben érje el a megvalósítandó célokat. Ennek folyamán a célkitűzések közé tartoztak a következők: közösségek rezilienciájának megerősítése, a migráció hatékony kezelése, egy jobb kormányzás kialakítása, gazdasági és foglalkoztatási lehetőségek létrehozása.⁷

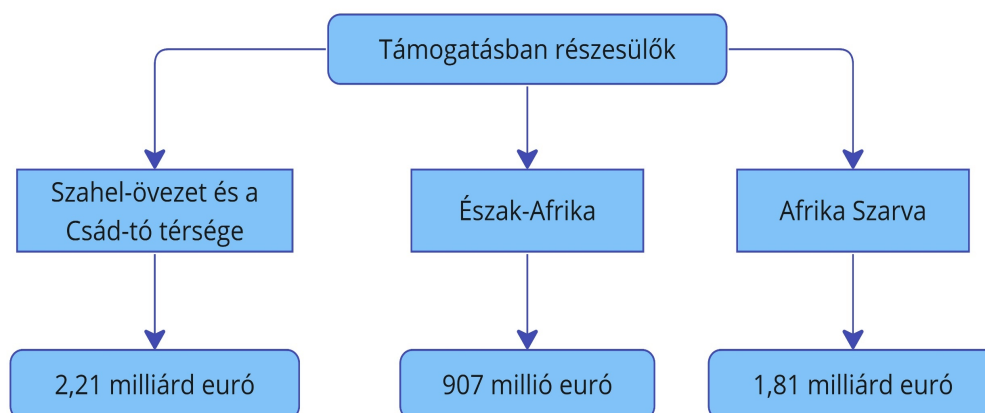
⁵ Consilium Europa (2024): Szamoai Megállapodás: az EU és tagállamai új partnerségi megállapodást írtak alá az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjaival. In: <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2023/11/15/samoa-agreement-eu-and-its-member-states-sign-new-partnership-agreement-with-the-members-of-the-organisation-of-the-african-caribbean-and-pacific-states/> Letöltés: 2024.04.08.

⁶ European Union: State of play and financial resources. In: https://trust-fund-for-africa.europa.eu/our-mission/state-play-and-financial-resources_en Letöltés: 2024.04.08.

⁷ Consilium Europa (2022): Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért. In: <https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/eu-trust-fund-africa/> Letöltés: 2024.04.08.

2. ábra

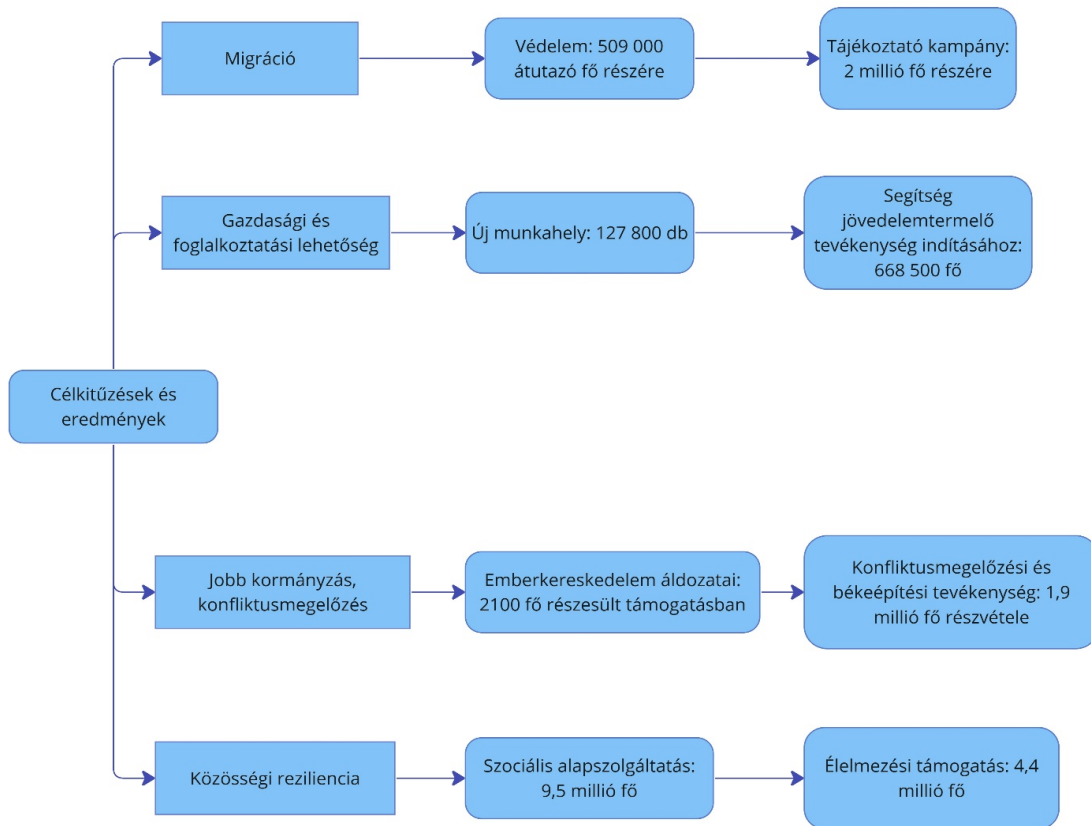
Uniós Szükséghelyzeti Alap Afrikáért finanszírozás

Forrás: Consilium Europa (2022) alapján saját szerkesztés

A 2. számú ábra alapján elmondható, hogy a három afrikai térség közül a Szahel-övezet és a Csád-tó térsége részesül a legnagyobb összegben, míg Észak-Afrika csak 907 millió eurót kap. A két térség közötti jelentős különbségnek több oka is lehet. Beszélhetünk elsősorban sürgető szükségletről, mivel a Szahel-övezet és ideértve a Csád-tó környékét is, bőven rászorul a humanitárius és fejlesztési segítségre. Ezek mellett jelentős problémát jelent még az élelmezésbiztonság hiánya, a fegyveres konfliktusok és a klímaváltozás is. A Szahel-övezet a terrorista és a szélsőséges csoportok tevékenykedése miatt könnyen sebezhető és emiatt szorul további pénzügyi támogatásokra, amelyek elősegítik a biztonság és a stabilitás helyreállítását. Továbbá, a gyorsan növekvő népesség miatt szükség van az infrastruktúra fejlesztésére is. Ezzel ellentétben, az észak-afrikai régió fejlettebbnek mondható gazdaság és biztonság tekintetében, de ezektől függetlenül itt is találkozunk kihívásokkal.

3. ábra Megvalósítás

Forrás: Consilium Europa (2022) alapján saját szerkesztés

2.3 EU, mint a legjelentősebb pénzügyi támogató

Az Unió a tagországaival együtt Afrika legjelentősebb fejlesztési támogatójának nevezhető. A korábban nyújtott fejlesztési támogatások nagy részét az Unió az európai Fejlesztési Alapból finanszírozta, amelyet elkülönítettek az uniós költségvetéstől. A Szomszédági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz–Globális Európa alá tartozik a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó új pénzügyi keret, amely teljesen beépül az uniós költségvetésbe.⁸ A Szomszédági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz–Globális Európa egyik új fontos eleme az EU–Afrika Global Gateway beruházási csomag, amely 150 milliárd eurót

⁸ Meseth, Christian (2023): Ismertető az Európai Unióról–Afrika. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/180/africa> Letöltés: 2024.04.15.

mozgósítását ígéri 2030-ig, mindezt a jövőbeli beruházások megvalósítása céljából.⁹ Az EU-AU partnerség megerősítése érdekében 600 millió euró összegű támogatással segítette az EU Afrikát az Európai Békekereten belül. Ez a jelentős összegű támogatás egyértelműen mutatja az EU hosszútávú elköteleződését Afrika iránt. A Békekeretet azzal a céllal hozták létre 2021-ben, hogy az Európai Unió világszerte tudja támogatni a partnereit katonai és védelmi területen.¹⁰ Cél, hogy az Unió fokozottan figyelni tudjon a konfliktusok megelőzésére, a béke megőrzésére és a nemzetközi biztonság megerősítésére.¹¹ Az 5. Afrikai Unió–Európai Unió-csúcstalálkozón elsődleges prioritást szenteltek az afrikai kontinensen élő ifjúságnak. Mivel a kontinens népességének 60%-a 25 év alatti, így ők a migrációban a legjobban érintettek. Az EU tervezetten 2020-ig 88 milliárd euró értékű összeget osztana el az Afrika és az EU szomszédságpolitikájában megjelölt országok között. Célul tűzték ki azt, hogy minél több munkahelyet hozzanak létre, és a fenntartható fejlődést támogassák. A hivatalos fejlesztési segély, melyet Afrika a tervezett külső beruházási tervek mellett támogatásként kap, minden évben körülbelül 42 milliárd euró. 50 milliárd euró körül mozgott az afrikai diaszpóra által hazautalt összeg is. A Cotonou-i Megállapodás 2014-2020 közötti időszakában ez 31 milliárd eurót jelentett Afrikának. A Cotonou-i Megállapodás megszűntével megszakadni látszik az évtizedek óta jelen lévő állandó pénzügyi támogatás. Az új Szamoai Megállapodás 2024. január 1-jétől lép ideiglenes hatályba, így nem lehet biztosra tudni, hogy a továbbiakban hogyan alakulnak ezek a támogatásfajták az EU részéről Afrikának. Úgy vélem, hogy a jövőben is az EU-nak határozott célja, hogy a támogatásaival segíteni tudja a fejlődésben a kontinenst.¹²

⁹ Hergaden, Malte Frederik (2023): A fejlesztéspolitika általános áttekintése. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/163/a-general-survey-of-development-policy> Letöltés: 2024.04.14.

¹⁰ Consilium Europa (2022): Európai Békekeret: az EU 600 millió euróval támogatja az Afrikai Uniót. In: <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/04/21/european-peace-facility-600-million-for-support-to-the-african-union/> Letöltés: 2024.04.14.

¹¹ Consilium Europa: Európai Békekeret. In: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/european-peace-facility/> Letöltés: 2024.04.14.

¹² Vecsey Mariann (2018): Az 5. Afrikai Unió–Európai Unió -csúcstalálkozó eredményei. In: Honvédségi Szemle, 2018. 2.szám p.56-57. In: https://real.mtak.hu/124870/1/HSZ_2018_146_2_Vecsey_Mariann.pdf Letöltés: 2024.04.15.

2.4 Az EU Afrika-stratégiája

2007-ben Lisszabonban, 2 évvel azután, hogy 2005-ben elfogadták az Európai Unió Afrika-stratégiáját, a felek úgy döntöttek, hogy ezt a kapcsolatrendszeret érdemes lenne továbbfejleszteni. Az Afrika-stratégiát tehát az EU és Afrika közötti közös partnerségi kapcsolat szintjére emelték. Az Unió tagországai és 53 afrikai ország vezetői írták alá a megegyezést, melynek négy fő politikai célkitűzése volt:

1. A felek egyenlősége mindig megmaradjon,
2. A béke és biztonság, a jó kormányzás, a kereskedelmi, regionális és kontinentális integráció és fejlesztés előmozdítása Afrikában,
3. Közös válasz a globális kihívásokra,
4. Emberközpontú partnerség előmozdítása.

2008 és 2010 közötti időszakra nézve öt közös kezdeményezés született:

1. Energiaügyi partnerség,
2. Partnerség az éghajlatváltozás területén,
3. A migráció, a mobilitás és a foglalkoztatás területén,
4. Partnerség a demokratikus kormányzás területén,
5. EU és AU intézményei közötti párbeszéd megerősítése a politikai és intézményi struktúra vonatkozásában.¹³

A közös stratégia, mely az EU-Afrika kapcsolatokat átfogó és hosszasan visszanyúló keretét adja, olyan közös célokon alapul, amelyek mindkét fél polgárainak mindennapos életére jelentős hatást gyakorolnak. A hangsúly a globális, kontinentális vagy regionális szintű tevékenységre helyeződik.¹⁴

A 2010-ben Líbiában tartott 3. Afrika-EU csúcstalálkozón a két fél megújította a partnerség iránti elkötelezettségüket és elsősorban a beruházások, gazdasági növekedés témájára összpontosítottak. A 2011-2013-as időszakra vonatkozóan elfogadták a második cselekvési tervet, melynek a következők voltak a főbb szempontjai:

¹³ Zsifkó Mariann (2013): Az EU és Afrika kapcsolatrendszerének formálódása az Afrikai Unió létrejöttével. In: *Hadtudományi Szemle*, 2013. 6. évf. 4. szám, Budapest. p.158-159. In: https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/10665/2013_4_alt_zsifko.pdf?sequence=2&isAllowed=y
Letöltés: 2024.04.14.

¹⁴ European Commission (2007): A Joint Africa-EU Strategy. In: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/joint-africa-eu-strategy_en Letöltés: 2024.04.18.

1. A béke és biztonság,
2. Alapvető szabadságjogok, nemek közötti egyenlőség,
3. A fenntartható gazdasági fejlődés,
4. Regionális és kontinentális integráció,
5. 2015-ig teljesíteni a millenniumi fejlesztési célokat valamennyi afrikai országban,
6. Emberközpontú partnerség kialakítása.

Az Afrika-EU közös stratégia középpontjában az a felfogás áll, hogy a két kontinens közötti kapcsolatnak egyenlő képviselőt és résztvevőt kell alapulnia. A stratégia mindkét felet egyenrangú partnernek nyilvánítja ki és elvárásokat szabott meg elsősorban Afrikával szemben, hogy ne csak átvegyék az Unió támogatásait, hanem velük együtt üljenek tárgyaló- és döntéshozóasztalhoz. A megvalósuló kezdeményezéseket pedig a meglévő forrásokból vagy új pénzügyi forrásokból finanszírozzák. Ilyen például a 10. Európai Fejlesztési Alap, az Európai Szomszédsgpolitika Eszköz és Fejlesztési Együttműködési Eszköz. Az Unió költségvetése többéves pénzügyi kereten alapul, melyet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság fogadott el.¹⁵

Nem hivatalos beszámolók szerint az első cselekvési terven belül a két fél közötti politikai együttműködéssel kapcsolatban általános volt az elégedetlenség. Az alapvető cél az volt, hogy a politikai párbeszédet javítsák és közös nézeteket alakítsanak ki, illetve Európa segítse Afrika integrációját. A vezetők nyilvános állítása szerint az összes területen megtörtént az előrelépés viszont maguk között elismerik, hogy a cselekvési terv rávilágított pár problémára. Fennálló különbségnek minősült a civil társadalom részvétele a politikai folyamatokban; a média szerepe, illetve a nemzetközi igazságszolgáltatással kapcsolatos mély szakadék. Mindkét fél igyekszik leplezni a csalódottságát, mivel a stratégiát annak érdekében hozták létre, hogy az adományozó és a kedvezményezett kapcsolata egyenrangúvá váljon. Európa célja az volt, hogy az afrikai kontinens egyként kezelje, viszont számos más partnerségi megállapodás a kontinenssel azt mutatja, hogy Afrika egyként való kezeléséhez vezető utat Európának még nem sikerült elérnie. Az afrikai oldalról viszont ellentmondásokba ütközünk, mivel a népesség

¹⁵ Open Society Foundations (2011): EU-AU Relations: The Partnership on Democratic Governance and Human Rights of the Joint Africa-EU Strategy. p.4-5. In: https://www.opensocietyfoundations.org/publications/eu-au-relations-partnership-democratic-governance-and-human-rights-joint-africa-eu-strategy#publications_download
Letöltés: 2024.04.18.

kérése volt, hogy vegyék figyelembe és ismerjék el a kulturális, földrajzi és társadalmi különbségeiket.¹⁶

2.5 Kereskedelmi kapcsolatok

Az Európai Unió és az AKCS-országok számára a Cotonou-i megállapodás tette lehetővé, hogy szabadkereskedelmi és gazdasági partnerségi megállapodások (GPM) jöhessenek létre közöttük. A fenntartható fejlődés alapvető része, hogy egy regionális és kontinentális gazdasági integráció alakul ki a két fél között. Ezek a kereskedelmi kapcsolatok arra is biztosítanak lehetőséget, hogy a szubszaharai országok kedvezményesen kijussanak az uniós piacokra. A WTO előírásaival teljes mértékben összeegyeztethetőnek bizonyulnak a GPM-ek, mely a két fél közötti kereskedelem előmozdításának a legfőbb eszköze.¹⁷ A kereskedelem fontossága az Unió fejlesztéspolitikájának egyik fő eleme. Az általános preferenciarendszer (GSP) lehetőséget biztosít a fejlődő országok egyes termékeinek, hogy hozzáférjenek az EU piacához. AKCS-országokra vonatkozó preferenciális rendszereket biztosítja a gazdasági partnerségi megállapodások. A legkevésbé fejlett országok tekintetében is a „fegyver kivételével mindent” szabály alkalmazandó. Ezek a WTO szabályaival összhangban vannak. A 2012. évi bizottsági közleményben jelentették ki, hogy a kereskedelmi és beruházási politikát kifejezetten a leginkább rászoruló országokra kell kialakítani. Ennek az alapja a fejlesztési stratégia és fontos, hogy az Unió a rászoruló országok között különbséget tegyen és ezáltal a leginkább rászorulóknak szentelje a figyelmét. Továbbá érdemes az összhangot növelni a kereskedelem- és a fejlesztéspolitika között. Az EU teljes mértékben támogatja a 2001-ben elfogadott WTO által indított dohai fejlesztési menetrendjét. Továbbá, ratifikálta azt a megállapodást, mely a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szolt különös tekintettel a fejlődő és tengerparttal nem rendelkező országok részére. Ezekkel ellentétben a WTO 11. és 12. miniszteri konferenciáján elért eredmények nem azt erősítették meg, hogy a megkülönböztetett bánásmódot működőképesebbé tették volna. Az EU és az AKCS-országok közötti kereskedelem előmozdításának fő eszköze a 2000. évi Cotonou-i Megállapodás. Erre épülnek a kereskedelmi kapcsolatok.¹⁸

¹⁶ U.ott p.3-20. Letöltés: 2024.04.18.

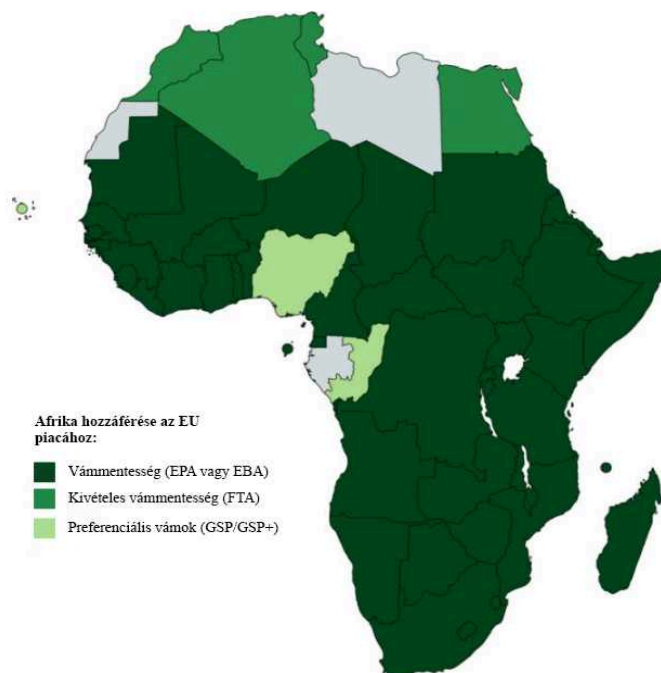
¹⁷ Meseth, Christian (2023): Ismertető az Európai Unióról–Afrika. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/180/africa> Letöltés: 2024.04.15.

¹⁸ Iglér, Wolfgang (2023): A fejlődő országokra alkalmazandó kereskedelmi rendszerek. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/162/a-fejlodo-orszagokra-alkalmazando-kereskedelmi-rendszerek> Letöltés: 2024.04.17.

Az EU-nak 16 nyugat-afrikai országgal van gazdasági partnerségi megállapodása, ide érte a Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közösségét (ECOWAS) és a Nyugat-afrikai Gazdasági és Monetáris Uniót (WAEMU). A szubszaharai övezetben az EU a legnagyobb kereskedelmi partnere Nyugat-Afrikának. A nyugat-afrikai feldolgozott termékek fő exportpiaca az Európai Unió. Ide szállítanak halászati, agrárgazdasági és textilipari termékeket. Az Unióból Nyugat-Afrikába irányuló export főleg gyógyszerekből, üzemanyagból, élelmiszerekből és gépekből tevődik össze. Szolgáltatások terén is egyre bővülő kereskedelemről beszélhetünk. Ilyen a szállítás és a logisztika, az utazás és az üzleti szolgáltatások. Nyugat-Afrika azon pontja a kontinensnek, mely a legfontosabb befektetési célpontja az Uniónak. A GPM lehetőséget biztosít arra, hogy a további tárgyalásokat folytassanak a jövőben a szolgáltatásokról, fenntartható fejlődésről és más kereskedelemmel kapcsolatos témákról. A megállapodás egyik célja, hogy segítse Nyugat-Afrikának az integrálódását a globális kereskedelemben ezáltal támogatva a beruházásokat és a gazdasági növekedést.¹⁹

4. ábra

Afrika hozzáférése az EU piacához

Forrás: Tralac Trade Law Centre (2017) alapján saját szerkesztés

¹⁹ European Commission: West Africa–EU trade relations with West Africa. Facts, figures and latest developments. In: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/west-africa_en Letöltés: 2024.04.20.

Az Európai Unió a legnyitottabb piac az afrikai export számára. Adó- és vámmentes hozzáférésben részesednek az afrikai országok az EU piacán. Ezt a gazdasági partnerségi megállapodások vagy a „Minden, kivéve a fegyvereket” (EBA) program tette lehetővé. A GPM-ek hosszú távú, szabad hozzáférést nyújtanak az Unió piacához, míg az EBA egyoldalú intézkedés az Unió részéről a legszegényebb országok kereskedelem-alapú fejlődésének támogatására. Más partnerek sok esetben kevésbé kedvező feltételeket ajánlanak az afrikai exportok számára. Köszönhetően az Unió kereskedelmi nyitottságának, így az élelmiszerek és a gyártott termékek afrikai exportja folyamatosan növekszik az EU-ban. Függetlenül az afrikai országok jövőbeli fejlettségének szintjétől, ezek a megállapodások támogatják az országok regionális integrációs törekvéseit. Ahogy az a 4. számú ábrán is látszik a legtöbb afrikai ország adó- és vámmentes kereskedelmi megállapodást kötött az EU-val.²⁰

2. táblázat

Az afrikai export ösztönzése az EU által

	Hozzáférés az Európai Unió piacához	Kedvezményezettek
Gazdasági Partnerségi Megállapodások	Adó- és kvótamentes hozzáférés mindenhez, kivéve a fegyvereket	12 szubszaharai afrikai ország (+15 aláíró fél várakozása a regionális elfogadásra)
Kereskedelmi megállapodások Észak-Afrikával	Adó-és vámmentes, illetve kvótamentes hozzáférés (néhány kivétellel az agrár-élelmiszeripari termékek és a halak esetében)	4 észak-afrikai ország
"Fegyverek kivételével minden" megállapodás	Adó-és vámmentes, illetve kvótamentes hozzáférés mindenhez, kivéve a fegyverek	32 legkevésbé fejlett ország
Általános Preferenciarendszer Plusz	Adó- és vámmentes hozzáférés a termékek több mint 66%-ához	1 ország (Cabo Verde), mint sebezhető fejlődő ország, elkötelezett a fenntartható fejlődés iránt
Általános Preferenciarendszer	Alacsonyabb EU-s tarifák a termékek 66%-án	2 másik afrikai fejlődő ország (Nigéria és Kongói Köztársaság)

Created with Datawrapper

Forrás: Tralac Trade Law Centre (2017) alapján saját szerkesztés

Az uniós általános preferenciarendszer lehetővé teszi, hogy a kiszolgáltatott fejlődő országok az EU-ba irányuló kivitelük után alacsonyabb vámokat fizessenek. Az általános preferenciarendszert (GSP) azért hozták létre, hogy az érintett országok gazdaságát

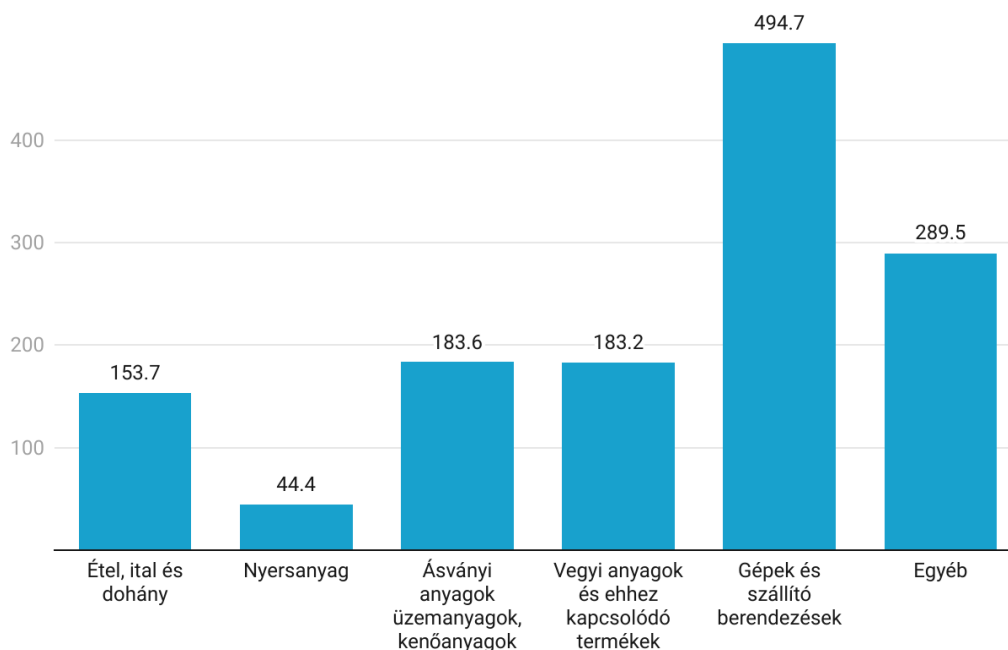
²⁰ Tralac Trade Law Centre (2017): EU trade policy and Africa's exports. In: <https://www.tralac.org/documents/resources/external-relations/eu/4428-eu-trade-policy-and-africa-s-exports-european-commission-2017/file.html> Letöltés: 2024.04.21.

fellendítsék, a szegénységet csökkentsék. Ezáltal ezen országoknak lehetőségük van, hogy jobban integrálódhassanak a világgazdaságba azzal, hogy a termékeiket az EU-ba exportálják.²¹

5. ábra

Az Európai Unió Afrikába irányuló exportja 2011-2020 között

EU-27 export Afrikába (milliárd euró)

Created with Datawrapper

Forrás: African Journal of Economic Review (2023) alapján saját szerkesztés

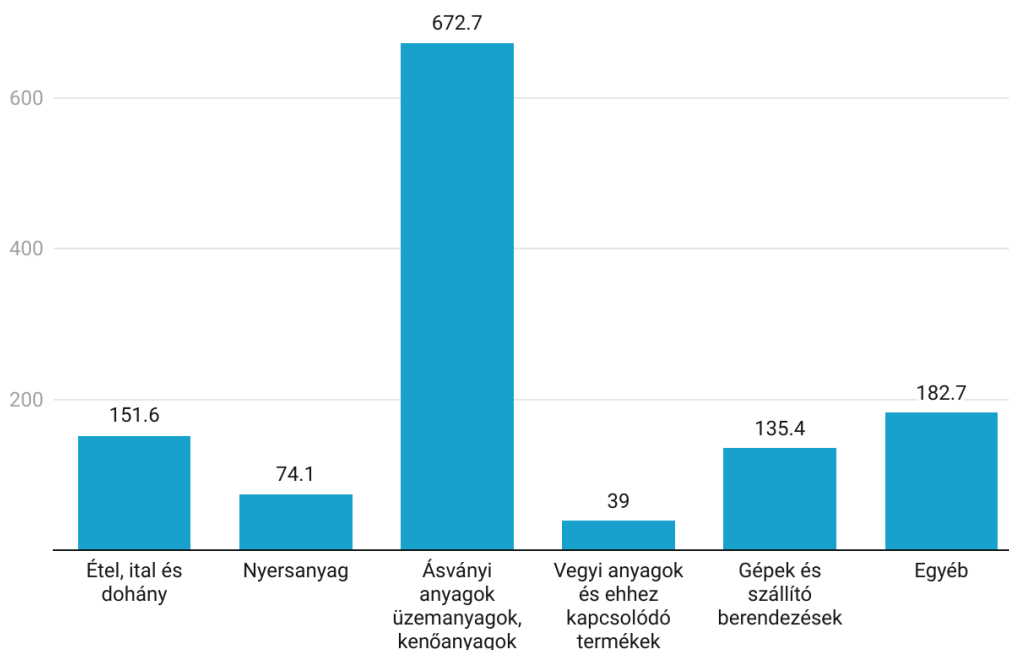
Az 5. ábra alapján elmondható, hogy az Unió a legnagyobb értékben a gépek és közlekedési eszközök kategóriában szállít exportot Afrikába. Ez utalhat arra, hogy az afrikai piacokon nagy igény van az EU-ban gyártott berendezésekre, amelyek fontos szerepet játszhatnak a kontinens modernizációjában. Kiseb kereslet állapítható meg a nyersanyagok terén, ami azt jelentheti, hogy az afrikai piacok kevésbé támaszkodnak az EU-ból származó alapvető nyersanyagokra. Az étel, ital és dohány, illetve az egyéb kategória is jelentős exportértékekkel bír. Ez azt jelzi, hogy az élelmiszerek és ezeken kívüli más áruk szintén fontos szerepet játszanak az EU és Afrika közötti kereskedelemben. A vegyi anyagok és az ásványi anyagok hasonló nagyságrendűek és jelentős részt képviselnek az EU exportjában.

²¹ EUR-LEX: Általános preferenciarendszer (GSP). In: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:general_system_of_preference Letöltés: 2024.04.21.

6. ábra

Az Európai Unió Afrikából érkező importja 2011-2020 között

EU-27 import Afrikából (milliárd euró)

Created with Datawrapper

Forrás: African Journal of Economic Review (2023) alapján saját szerkesztés

A 6. ábra alapján elmondható, hogy az ásványi anyagok, üzemanyagok kategóriája dominálja az Afrikából érkező importot. Ez valószínűleg a kontinens gazdag erőforrásaival függ össze. Ez a kereskedelmi kapcsolat stratégiai jelentőségre is rámutat a nyersanyagok terén. A gépek és közlekedési eszközök, illetve az egyéb kategória is jelentős importtétel. Az étel, ital és dohány kategória is fontos importkategória, ami az afrikai agrártermékek iránti keresletet mutatja az EU piacán. Ezzel ellentétben a vegyi anyagok kategória viszonylag alacsony, aminek az oka az is lehet, hogy ezeket a termékeket az EU más piacokról szerezi be. A nyersanyag kategóriáról elmondható, hogy mérsékelt az importértéke. Ha az afrikai tagországokra lebontva nézzük az EU importját, akkor a dolgozatom esetében Mali jelentős fontossággal bír ezen a téren. Az első számú melléklet tartalmazza az Unió termékcsoportok szerinti importjáról az adatokat.

2.6 Regionális stratégia a Száhel-övezetre

A fejlesztésre és a biztonságra vonatkozó uniós stratégiát 2011-ben a Bizottság terjesztette elő. A stratégia olyan területekre összpontosít elsősorban, ahol a legnagyobb kihívások lelhetők fel. A fejlesztés, a kormányzás és a belső konfliktusmegoldás, a biztonság és jogállamiság és az erőszak elleni küzdelem. Az Unió Külügyi Szolgálatára emiatt összefoglalta, hogy milyen problémákkal küzd a térség és milyen stratégiai kilátások lehetnek a biztonságra és a fejlesztésre vonatkozóan.²²

A világ egyik legszegényebb régiói közé tartozik a Száhel-övezet, ahol az itt élők folyamatosan mindennap különféle kihívásokkal néznek szembe. Ide tartoznak a klímaváltozás hatásai, extrém nincstelenség, a népesség gyors növekedése, élelmiszerhiány, korrupció, a radikalizáció eshetősége, törékeny kormány és terroristákhoz köthető biztonsági fenyegetések. A stratégia fókuszában elsősorban Mali, Niger és Mauritánia állnak, de ezek a földrajzi körülmények szintén kihatással lehetnek Csádra és Burkina Fasóra. A szomszédos országokat is számos kihívás érinti, melyeknek a szerepvállalása is szükséges ezen problémák megoldásához. A kihívások nemcsak a Száhel-övezet népességét érinti, hanem erős közvetlen nyomást gyakorol az európai polgárok érdekeire is. A kormányok törékenysége befolyással van a régió stabilitására, illetve a szegénység és a biztonsági fenyegetések elleni küzdelem képességére. Az instabilitás eredendően a szegénységből ered, amely az ellenőrizetlen migrációs áramlásokra hatással lehet.²³

Az Európai Unió fejlesztéspolitikája Száhelben egy lehetőséget ad arra, hogy a környező országok is összefogjanak és a komplex problémákkal szemben együtt cselekedjenek. Ezek a problémák határon átnyúlnak és összefonódnak. Ahhoz, hogy megfelelő előrelépés történjen, szükséges egy regionális, integrált stratégia kialakítása. Erősebb közintézményeket és elszámoltathatóbb kormányt kell kialakítani, hogy csillapítani tudják a belső feszültségeket és alapvető fejlesztési szolgáltatásokat tudjanak nyújtani a helyi lakosságnak. A térség fenntartható stabilitásának megteremtésének érdekében összehangoltan kell végrehajtani a biztonság helyzet javítását és a jó kormányzás elősegítését, a fejlesztési folyamatokat. Ez a stratégia egy keretet javasol az EU jelenlegi koordinációjára és a jövőbeni elköteleződésre a régióban a közös céllal, hogy megerősítsék a biztonságot és a fejlesztést ezáltal az EU

²² Consilium Europa: EU-Afrika kapcsolatok, Regionális stratégiák: Száhel-övezet

Forrás link: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-africa/> letöltve: 2024.02.22.

²³ European Union External Action Service (2021): Strategy for security and development in the Sahel. p.1. In: https://eeas.europa.eu/archives/docs/africa/docs/sahel_strategy_en.pdf Letöltés: 2024.04.13.

megerősítve a saját biztonságát. A cél, hogy az EU tagállamokat és a régióban hasonló érdekeltségű partnereket ösztönözze az integrált szerepvállalásra.²⁴

A kihívások az övezetre nézve több típusban jeleníthetők meg. Elsősorban érdemes megemlíteni a kormányzás, fejlesztés és a konfliktusmegoldást. A tőke-intenzív gazdaságból származó bevételek egyenlőtlen megosztásából fakadóan komoly kihívások elé állítják az EU-t. A fiatalok a megfelelő színvonalú oktatás hiányában hajlamosak voltak pénzügyi okokból csatlakozni vagy együttműködni az AQIM-mel (Al-Qaida in the Maghreb). A gyenge kormányzás, kifejezetten az igazságszolgáltatás terén, kiszolgáltatottá teszi a lakosságot szervezett bűnözési hálózatok tevékenységeinek. Az AQIM elleni fellépés hatékonyságát a korrupció merőben gátolja, emiatt a fejlesztési támogatási projektek megvalósítása is veszélyesebbé vált.²⁵

A regionális politikai koordináció kihívásai a régióban transznacionális jellegűek, azonban országoként az intenzitás eltérő lehet. Az Európai Unió és más nemzetközi szervezetek is hiányosan cselekszenek, amikor politikai, biztonsági és fejlesztési kérdésekben együttesen és összehangoltan próbálnak lépéseket tenni. Fontos, hogy az Unió figyelembe vegye az Európán kívüli nézetek sokféleségét is és kellő figyelmet szenteljen a fejlesztéspolitika sokszínűségének. Az EU-nak támogatnia kell az adományozók kisebb csoportjait is, hogy az együttműködés rugalmasabban működhessen.²⁶

Sajnos elmondható, hogy ez az övezet nem rendelkezik elegendő és megfelelő operatív és stratégiai kapacitással a biztonság területén. Az állami ellenőrzés a sivatagi régiókban Mali északi részén és Nigerben törékeny. A meglévő erőforrásokat nem megfelelő módon használják fel az illegális tevékenységek és a terrorizmus elleni küzdelemmel szemben.²⁷

Nemcsak az EU-nak, hanem a régió országainak is régóta fennálló érdeke, hogy a javítsák a Száhel régió fejlődését. Az újabb sürgős prioritás, hogy megakadályozzák az AQIM támadásait, amelynek szerepe lehet az EU területén végrehajtott támadásokban és az oda irányuló kábítószer- és egyéb bűncselekményekkel kapcsolatos kereskedelemben. Ahhoz, hogy a

²⁴ U.ott. p.2.: Letöltés: 2024.04.13.

²⁵ U.ott. p.3-4.: Letöltés: 2024.04.13.

²⁶ Orbie, Jan—Delputte, Sarah (2020): EU development cooperation with Africa: The Holy Grail of coordination. p.1-12. In: https://www.researchgate.net/publication/346979389_EU_development_cooperation_with_Africa_The_Holy_Grail_of_coordination Letöltés: 2024.04.13.

²⁷ European Union External Action Service (2021): Strategy for security and development in the Sahel. p.3. In: https://eeas.europa.eu/archives/docs/africa/docs/sahel_strategy_en.pdf Letöltés: 2024.04.13.

Száhel-övezet virágzóvá váljon szükséges a helyi és nemzeti fenntartható fejlődés feltételeinek teljesülése. Ilyen a politikai stabilitás, biztonság, a megfelelő kormányzás és a társadalmi kohézió megerősítése. Az alapvető szolgáltatások, mint például az oktatás, megélhetés és szociális szolgáltatások megfelelő hozzáférése a javítása a cél. Ezen célkitűzések megvalósítása érdekében az EU-nak aktívan kell ösztönöznie az afrikai felelősségvállalást, különösen az Afrikai Unió (AU) és a Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége részéről, hogy sürgősséget és politikai elkötelezettséget mutasson.²⁸

Az afrikai béke és biztonság kérdései iránt az Unió már évtizedek óta elkötelezetten érdeklődik és vesz részt a megvalósításban. 2004 óta az Afrikai Békefenntartási Eszközön keresztül egy nagyobb összeget biztosított az Unió a kontinens bizonytalanságának támogatásában mindössze 3,2 milliárd euró összegben. Az elmúlt évek során a sok segítségnyújtás az afrikai kontinensnek az Afrikai Uniót kiváltásos partnerévé teszi az Uniónak. Továbbá, a tény csak erősíti a képességét arra, hogy globális szinten biztonságsszolgáltatóként lépjen fel. Az EU különleges stratégiai partner a béke és a biztonság témakörében. A cél, hogy egy olyan környezetet tudjanak kialakítani, amely elősegíti az emberi biztonságot, a hatékony kormányzást, stabilitást és a fenntartható növekedést. A 2017-ben megtartott Afrika-EU csúcstalálkozó csak megerősítette a két felet abban, hogy közösen biztonsági fenyegetésekkel néznek szembe, amelyek hatással vannak a két kontinensre.²⁹

²⁸ U.ott. p.4.: Letöltés: 2024.04.13.

²⁹ European Union External Action Service (2021): The European Union and the African Union Peace and Security. In: https://www.eeas.europa.eu/african-union/european-union-and-african-union-peace-security_en?s=43 Letöltés: 2024.04.13.

3 A VÁLSÁG ÉS AZ AZT KÖVETŐ NEMZETKÖZI REAKCIÓK

Az Európai Unió Afrikát együttműködő partnerként jelölte meg a 2005-ben megalkotott terrorellenes stratégiájában. Majd 2011-ben a Stratégia a biztonságért és a fejlődésért a Száhel-övezetben című dokumentumot tették közzé, amelynek fontos eleme volt a radikalizáció és a küzdelem a terrorizmus ellen.³⁰

3.1 A mali válság kialakulása

Nemzetközi szintén is Malit tartották a térség legstabilabb államának 2011-ig. Az ország a stabilitását annak köszönhette, hogy Amadaou Toumani Touré elnök és az elődje Oumar Konaré elnök egy átfogó gazdasági és szociális programokat indítottak az országban. A mezőgazdasági termelésnek nem kedvező időjárás miatt súlyos szárazság sújtotta az országot, amely éhínséghez vezetett. A mezőgazdasági károk által növekedtek a termékek ára is és mind e mellett hiába nőtt a lakosság lélekszáma mégis sokan elhagyták a falvakat. Továbbá, újonnan kialakultak az ellentétek az északi és a déli törzsek, illetve a kormány között. A nemzetközi szereplők számára meglepetés volt, mikor az önállóságát stabilan fenntartó állam irányítása hirtelen összeomlott és a tuareg népcsoport átvette az irányítást 2012 januárjában, mikor támadást hajtottak végre a kormány ellen Menakába és Tessalitiban.³¹

A válság kialakulása a tuareg népcsoporthoz köthető, akik függetlenedni szerettek volna. A Mali területén élő népcsoport a transzszaharai kereskedelem fő működtetője, illetve azon kevesek közé tartoznak, akik a Szahara veszélyes és ismeretlen tájain is ki tudnak igazodni. A kereskedők a régi árucikkek mellett, mint az arany és a só, már újabb típusú árucikkekkel is kereskednek, mint például: fegyver, kábítószer, üzemanyag. Mióta Mali 1960-ban függetlenné vált, azóta a tuareg népcsoport és a kormányzat között feszültség húzódott. Kisebb-nagyobb felkelések jellemzik ezt a kapcsolatot, melyek azért mentek végbe, mivel a tuaregek úgy érezték, hogy a központi kormányzat kiszorítja és figyelmen kívül hagyja őket. Aghali Alambo és Ibrahim Ag Bahanga vezetésével a 2007 és 2009 közötti időszakban került sor ilyen felkelésre. A függetlenségi küzdelemben a döntő fordulat akkor érkezett el, mikor a líbiai Kadhafi-rezsim összeomlott. Mivel a tuaregek a líbiai hadszíntéren a 2011-es polgárháborúban

³⁰ Vecsey Mariann (2018): Az 5. Afrikai Unió–Európai Unió -csúcstalálkozó eredményei. In: Honvédségi Szemle, 2018. 2.szám. p59. In: https://real.mtak.hu/124870/1/HSZ_2018_146_2_Vecsey_Mariann.pdf Letöltés: 2024.04.15.

³¹ Bálint Tamás, Zsifkó Mariann (2013): A 2012-es Mali konfliktus és előzményei. In: Hadtudományi Szemle, 2013. 6.évf. 3.szám, Budapest p.82-83. In: https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/10679/2013_3_bp_balint_zsifko.pdf?sequence=2&isAllowed=y Letöltés: 2024.04.18.

is félelmet nemismerő katonáknak bizonyultak, így ez lendületet adott nekik, hogy 2011 őszen függetlenségi küzdelmekbe kezdjenek Nyugat-Afrikában. Ugyanúgy 2011 októberében megalapították az MNLA-t (Mouvement National pour la Libération de l'Azawad – Nemzeti Mozgalom Azawad Felszabadításáért) nevű szervezetet és innentől kezdve inkább a közvetlen összecsapásokat választották a mali kormánnyal.³²

Hosszú éveken keresztül a térség egyik modellállamának számított Mali, ahol 1991-ben Amadou Toumani Touré nyerte meg az elnökválasztást, illetve az azt követő 2002-es és 2007-es elnökválasztást is. Az elnök hatalma fokozatosan gyengült meg, ahogy tétlenül hagyta az ország északi részén az iszlamista terrorcsoportok tevékenységeit és ahogy teret engedett a korrupciónak. A hatalmat 2012 tavaszán, március 22-én döntötték meg egy puccsal, melynek a vezetője Amadou Sanogo volt. A mali hadsereg gyors összeomlását és a demokrácia törékenységét mind az Egyesült Államok és mind Franciaország kudarcként élte meg. Sanogo százados részese volt az Egyesült Államok által indított katonai kiképzésnek, melyet eredetileg épp azért hoztak létre, hogy a kormányzat megerősödjön és fellépjenek a radikális ideológiákkal szemben.³³

Mali részére az ECOWAS szankciókat rótt ki és az Afrikai Unió pedig átmenetileg felfüggesztette az ország tagságát. 2012 áprilisában a márciusi puccsot éltető tömeg megrohmozta az elnöki palotát és fegyveres harcokat indítottak a kormány ellen. Elmondható, hogy azért a tuaregek és az iszlamisták részéről más-más célok voltak előtérben: a tuaregek szempontjából a „világi” ország megalapítása és az iszlamisták részéről inkább a vallási ideológiákon alapuló állam létrehozása. Az országban kialakult konfliktusba három különböző iszlamista csoport csatlakozott be. Ide tartozik az AQMI, a MUJAO (Le Mouvement pour l'Unité et le Jihad en Afrique de l'Ouest –Mozgalom az Egységért és a Dzsihadért Nyugat-Afrikában) és az Ansár ad-Dín. Az utóbbi szervezet főként tuareg népcsoport tagjaiból tevődik össze és iszlamista elvekkkel szeretné modernizálni Malit. A MUJAO fegyveres erői július 27-én támadást indítottak a MNLA ellen Gaoban és a támadás során az MNLA el is veszítette a befolyását a város felett. Az MNLA ellen nem csak a MUJAO indított harcokat, hanem az újonnan létrehozott MRRA (Mouvement Républicain pour la Reconstruction de l'Azaouad – Mozgalom Azawad Újjáépítéséért) is. A békepárti oldalra sorolhatjuk az FNLA-t (Front National de Libération de l'Azawad – Azawad Nemzeti Felszabadítási Front) és az MNLA-ból

³² Marsai Viktor (2013): Külföldi katonai beavatkozás Maliban – az Opération Serval háttere és eredményei. In: Nemzet és Biztonság, 2013. 1-2.sz. p. 100-105. In: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2013_1-2_09_marsai.pdf Letöltve: 2024.03.03.

³³ U.ott p.100-105.: Letöltés: 2024.03.03.

kivált FLA-t (Front for the Liberation of the Azawad – Azawad Felszabadításáért Front), melyek akár fegyverrel is készek harcot vívni az iszlamista csoportok ellen a béke érdekében. Több mint 420 000 ezember kényszerült elhagyni a lakóhelyét a kitört lázadást követően és még sok tízezember követte őket a rá következő hónapokban. Aki tehetett, a szomszédos országokba vándorolt át, mint például: Burkina Faso, Mauritánia, Niger, Algéria és az itt kialakított menekülttáborokban tartózkodtak. Sajnos, mint sok történelmi példában is az ilyen terrorcsoportok vagy harcoló katonák általi megszálláskor igen gyakori, hogy az ott maradt civil lakosság elleni kegyetlenségeket követnek el, és gyakorinak számít a gyilkosság is. A segítő jószándék ellenére nem tudták a segélyszervezetek elvégezni a munkájukat, mivel az iszlamista csoportok megtiltották az általuk ellenőrzött területeken a beavatkozást és sok esetben, ha a segélyszervezetektől érkeztek munkatársak, akkor elmondható, hogy szintén gyakori volt az emberrablás és más erőszakos tevékenységek is, így nagy veszélynek voltak kitéve.³⁴

3.2 Nemzetközi reakciók

Az elhúzódó konfliktus miatt a mali lakosság egyre reményvesztettebben várta a megoldást. Mivel a kormány nem igazán látott más megoldást a fegyveres beavatkozásra, így 2012 decemberében Bamakóban próbálták sürgetni a külföldi beavatkozást egy demonstrációval. Megosztó kérdés volt nemzetközi viszonylatban, hogy ki avatkozzon be Maliban. Mivel a katonai felszerelések terén igen hiányosnak mondható az afrikai országok felszereltsége, így az ECOWAS rászorult a nyugati segítségre.³⁵

Az Európai Unió kinyilvánította, hogy nem hajlandó hagyni Mali szétesését és képes segíteni, azzal, hogy kiképzési és logisztikai segítséget nyújtson a kormányerőknek. Franciaország elutasította a tuareg függetlenedési törekvéseket és szerette volna megtartani az eredeti egységet. Az akkori francia elnök, François Hollande egy korlátozott célú katonai műveletet indított a mali elnök Diocounda Traoré kérésére, melyet az ENSZ akkori főtitkára, Ban Ki Mun támogatott és 2012 decemberében a 2085. számú határozattal jóváhagyta. Ettől a ponttól kezdve szabad volt az út a francia katonák előtt.³⁶ Az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2085-ös számú határozata egy missziót irányzott elő Mali északi részén. A cél, hogy a nemzeti erők támogatása

³⁴ Besenyő János, Miletics Péter (2013): Országismertető – Mali. Budapest, HM Zrínyi Nonprofit Kft. p.159-165. In: <http://mek.oszk.hu/12900/12973/12973.pdf> Letöltés: 2024.03.05.

³⁵ Marsai Viktor (2013): Külföldi katonai beavatkozás Maliban – az Opération Serval háttere és eredményei. In: Nemzet és Biztonság, 2013. 1-2.sz. p. 106-107. In: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2013_1-2_09_marsai.pdf Letöltve: 2024.03.03.

³⁶ Besenyő János, Miletics Péter (2013): Országismertető – Mali. Budapest, HM Zrínyi Nonprofit Kft. p.168-169. In: <http://mek.oszk.hu/12900/12973/12973.pdf> Letöltés: 2024.03.05.

által az ország visszanyerje az eredeti állapotát. Megfogalmazták, hogy egy koordinációs és koherens támogatásra van szükség a jelenlegi politikai és biztonsági folyamatok lebonyolítására. Szükség van az Európai Unió és más partnerek segítségére is. Illetve, a Biztonsági Tanács kéri a Száhel régió tagországait, hogy működjenek együtt az AFISMA-val, annak érdekében, hogy a misszió sikeresen legyen.³⁷

Franciaország kezdeményezésére döntött úgy az ENSZ Biztonsági Tanács, hogy békefenntartókat küld Mali északi részére. A küldetés tervezett időtartama egy év. A biztonsági Tanács felhatalmazást adott a békefenntartók számára, hogyha szükséges bármi áron védjék meg a civil lakosságot és minden eszközzel harcoljanak az iszlamista csoportok ellen. A francia elnök François Hollande a 2085-ös számú határozatára hivatkozva jelentette be, hogy intervenciót indítanak Maliban 2013. január 11-én.³⁸

Nem túlzás azt állítani, hogy egy ilyen komoly döntésben, melyet François Hollande hozott meg, döntő többségben belpolitikai megfontolások játszottak szerepet. Elsősorban biztonságpolitikai okokból, de hátsószándékkal is, hogy a csökkenő népszerűsége is megnövekedjen, amely be is következett és 38%-ra nőtt. Ugyanúgy a franciák több mint 60%-a is helyesnek vélte ezt a lépést és a parlamenti pártok felől is az egyetértés érkezett.³⁹ Továbbá, Franciaországnak fő érdeke volt, hogy megállítsa az iszlamista terrorcsoportok terjeszkedését és offenzíváját már csak azért is, mivel Mali északi részén több ezer francia civil élt.

Az iszlamista csoportok offenzívája 2013 januárjában indult és a támadás során több várost is elfoglaltak. Ilyen volt például Mopti, Konna és Sévaré városa is, melyeket veszélyeztettek az előre nyomulásukkal.⁴⁰ Ezért 2013. január 11-én kezdődött meg a támadás a francia légierő részéről és elsősorban drónokat használtak a célpontok bevételeire és a hadműveletet a Szervál-hadműveletnek nevezték el. A franciák fő bázisa a csádi N'Djamenában volt és a tengerészgyalogosokat innen és az Elefántcsontpartról csoportosították át Maliba. A brit, kanadai, dán és belga légierő is segítségükre volt és szállító egységeket küldtek. Az első támadást a legfenyegetettebb térségben, Sevarében hajtották végre, de hamar rájöttek a

³⁷Grotius (2013): Az ENSZ BT 2085. Számú határozata (2013.01.13.)

In: http://www.grotius.hu/doc/pub/EOLYPY/2013-01-13_az-ensz-bt-2085.sz.-hatarozata.htm Letöltés: 2024.03.16.

³⁸Grotius: Az ENSZ BT 2085. (2012.12.20.) számú határozata békefenntartók Maliba. In: <http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=EOLYPY> Letöltés: 2024.03.16.

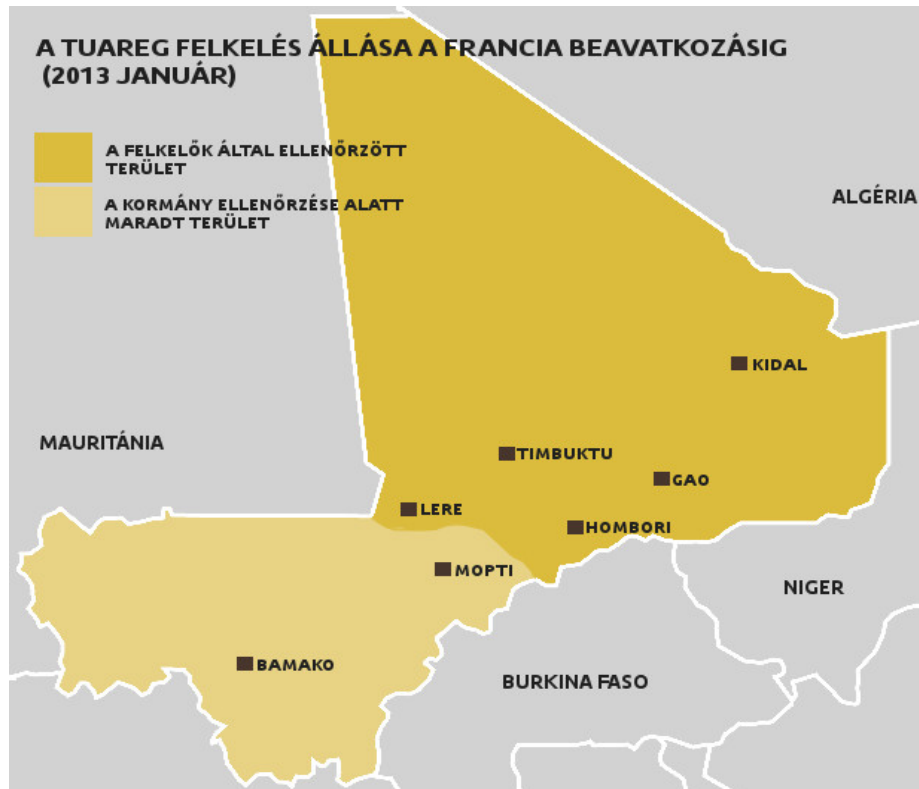
³⁹Fejérdy Gergely, Wagner Péter (2013): A nemzetközi beavatkozás francia belpolitikai háttere és a magyar részvétel lehetőségei Maliban. In: Tevelyné Kulcsár Andrea (szerk.): MKI-Tanulmányok. Budapest, Magyar Külügyi Intézet, 2013. p.3-6. In: https://kki.hu/assets/upload/Tanulmanyok_2013_01_A_nemzetkezi_beavatozas.pdf Letöltés: 2024.03.08.

⁴⁰Besenyő János, Miletics Péter (2013): Országismertető – Mali. Budapest, HM Zrínyi Nonprofit Kft. p.169-170. In: <http://mek.oszk.hu/12900/12973/12973.pdf> Letöltés: 2024.03.05.

franciák, hogy az iszlamisták is rutinosak a harc terén. Mindenki számára meglepetést okozott a kormányerőkkel szemben álló iszlamisták harcedzettsége.⁴¹

7. ábra

Az iszlamista csoportok előre nyomulása Maliban 2013 januárjában

Forrás: Sudár (2014)

A 7. számú ábra alapján elmondható, hogy a felkelők első sorban az ország északi részét foglalták el, amely több nagyvárost is magába foglal. Mind ezek mellett az is látszik, hogy nemcsak az ország északi részét vették ellenőrzésük alá, hanem az ország több mint felét, körülbelül a 60-70%-át foglalták el, amely a mali kormány szempontjából nem kedvező. Szerencsére a fővárost, Bamakót nem érték el, így volt a kormánynak esélye rá, hogy ezt a helyzetet megfordítsa és hogy segítséget tudjon kérni nemzetközi szinten.

Megállapítható, hogy az elmúlt évtizedben a komoly politikai és biztonsági kihívások nem kerültek el Malit és ezen problémáknak a gyökerei elsősorban a 2012-ben kialakult konfliktusban keresendők. Ezen év történései jelentősen megváltoztatták a politikai helyzetet

⁴¹ Marsai Viktor (2013): Külföldi katonai beavatkozás Maliban – az Opération Serval háttere és eredményei. In: Nemzet és Biztonság, 2013. 1-2.sz. p.107-108. In: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2013_1-2_09_marsai.pdf Letöltve: 2024.03.03.

az országban, beleértve a katonai puccsot, amely megdőntötte az akkori hatalmon levő kormányt. Ezen események hatása a mai napig érezhető Maliban.

A francia beavatkozás miatt fegyverszüneti megállapodásba egyezett bele az MNLA 2013. június 15-én. A tűzszünet megkötésekor a szomszédos országok csapatai kivonultak Maliból, mert úgy nyilatkoztak, hogy ők nincsenek felkészülve az esetleges gerilla hadviselésre, így a francia haderő maradt továbbra is a harcszíntéren. Mivel a Líbia algériai határa ellenőrizetlenül állt, ez megfelelő lehetőséget nyújtott a szélsőséges csoportok számára, hogy a Maliban lévő iszlamistákkal fenn tudják tartani a kapcsolatot. A sok túszejtés következményeképpen Algéria hajlandó volt nagyobb figyelmet szentelni az ellenőrizetlen területeinek, ezzel sikeresen elvágta az iszlamisták utánpótlási útvonalait.⁴²

A mali kormány végzetes lépést tett, mikor az északi felkelők közé lőtt, ezzel a szélsőséges csoportok felbátorodtak, és meg is szegték a tűzszünetet 2013 szeptemberében. A békét azóta sem sikerült igazán elrendezni a két fél között. Az viszont elmondható, hogy a mali kormány mindenképpen rászorul a segítségre akár az ENSZ oldaláról, akár az EU oldaláról, mivel a kormány hadserege nem megfelelő sem létszámban, sem felszereltségben.⁴³

Mali számos konfliktus színterévé vált, melyek középpontjában az AQIM, a MUJAO, az Anszár al-Dín és a mali kormány álltak, háborúba torkollva. Márciusban az MNLA és az iszlamista csoportok katonai puccsot kíséreltek meg, majd átvették az ellenőrzést az ország északi része felett. Az MNLA azért indított támadást a kormány ellen, hogy létre tudják hozni a saját államukat Azawad néven. Ez az állam a tervek szerint a Kidal, Timbuktu és Gao régióból állt. A 2012-es év során az iszlamista csoportok nemcsak kívülállókat raboltak el (februárban például 5 európai személyt), de több sírhelyet is leromboltak, amelyek az UNESCO által kinyilvánított kulturális örökségeknek számítottak. Sajnálatos módon több tízezer embernek kellett elmenekülnie az emberi jogi sérelmek miatt. Az ország északi részének visszafoglalása érdekében az ECOWAS arra a döntésre jutott, hogy novemberben 3300 fős erőt küld Maliba.⁴⁴

A későbbiekben az ENSZ Biztonsági Tanácsa december 20-án hagyta jóvá az AFISMA-t (African-led International Support Mission to Mali), amelyet az ECOWAS vezetett és a Malit támogató afrikai vezetésű nemzetközi missziónak nevezték el. A misszió 2013. januárjában

⁴² Sudár István: Maliban a helyzet? (2014) In: http://azatlasz.hu/2014/07/maliban_a_helyzet Letöltés: 2024.03.08.

⁴³ U.ott.: Letöltés: 2024.03.08.

⁴⁴ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2013): Conflict Barometer 2012. p.41-43. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

kezdte meg a működését. 2013-ban annak ellenére, hogy az iszlamista csoportok igen erősnek bizonyultak, a nemzetközi erők beavatkozása (Franciaország, EU, ECOWAS) erősen korlátozta ezt a hatalmat. Mivel az AQIM és az Anszar ad-Dín kiterjesztették a területük, így a mali elnök Traoré segítségkéréssel fordult Franciaország irányába. Ezzel 2013. január 11-én el is indult a francia beavatkozás Maliban az Opération Serval név alatt. A menekülni kényszerülő személyek száma szempontjából több százezres nagyságról beszélhetünk. 2012 végére körülbelül 400 000, 2013 közepére ez a szám már 530 000-re növekedett. Ezek között a személyek között körülbelül 360 000 belső menekült és 180 000 ember, akik a környező országokba menekültek el. Miután megtörtént a francia beavatkozás az MNLA beleegyezett, hogy megkezdjék a béketárgyalásokat. Június közepén az ENSZ, az EU és az Afrikai Unió küldöttei dolgozták ki a békeegyezményt. A megállapodást Burkina Fasóban írták alá június 18-án. Az egyezmény értelmében ez azonnali tűzszünetet jelentett, viszont ezt szeptember 12-én az MNLA megszegte, mikor összecsapást kezdeményezett Timbuktu közelében. Mind ezek után sikertelennek mondható a fegyverszünet, amelyet kötöttek.⁴⁵ 2014. február 2-án az ENSZ Biztonsági Tanács képviselői Bamakóban találkoztak az MNLA és az Azawad Arab Mozgalom (MAA) tagjaival azért, hogy folytassák a tárgyalásokat. A fegyverszünetet viszont megtagadta az Azawad.⁴⁶

A novemberi béketárgyalás is megállapodás nélkül zárult le, abban viszont megegyezett mindkét fél, hogy a békefolyamatot szeretnék tovább folytatni 2015 januárjában is. 2015. február 16-án Algírban folytatták a béketárgyalásokat, ahol háromoldalú tűzszünet született, majd március 1-jén egy előzetes békeszerződést írtak alá.⁴⁷ A CMA (Coordination of Azawad Movements –Azawad Mozgalmak Koordinációja) bojkottálta az aláírást, így csak végül június 20-án lett véglegesítve a megállapodás. 2016-ban megegyeztek, hogy ideiglenes hatóságokat állítanak fel az északi régiókban.⁴⁸ Ez 2017-ben is egyfajta vitaforrásként szolgált, ennek ellenére az északi hatóságok telepítését február 13. és 20. közötti időszakra ütemezték. 2015 májusa óta először tört ki erőszak az MAA, CMA és az MAA Platform lázadói és a katonaság között. A lázadók megtámadtak egy ellenőrzőpontot egy Timbuktu kívül eső városban ezáltal

⁴⁵ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2014): Conflict Barometer 2013. p.57. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

⁴⁶ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2015): Conflict Barometer 2014. p.68-70. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

⁴⁷ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2016): Conflict Barometer 2015. p.78-80. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

⁴⁸ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2017): Conflict Barometer 2016. p.76-77. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

több embert megölve.⁴⁹ A 2018-as évben elmondható, hogy jelentősen kevesebb konfliktus alakult ki, bár az Operatív Mechanizmus a Koordinációhoz (MOC) létrehozása miatt erőszakos események mégis előfordultak.⁵⁰ A 2019-es évben is további erőfeszítéseket tettek mind nemzetközi, regionális és nemzeti szinten, céljuk az iszlamista lázadók megfékezése. Az év során a Száhel Szövetség tagjai pénzügyi segítséget ígértek a 2017-ben létrehozott G5 Száheli Közös Erő fenntartására.⁵¹ 2020-ban elmondható, hogy jelentősen csökkent az erőszak. 2020.08.18-án bekövetkezett puccsot követően pedig egy ideiglenes kormány alakult Bah N'daw vezetésével.⁵² Ezzel ellentétben 2021-ben számos erőszakos összecsapás is történt. Végezetül 2022-ben az iszlamista csoportok közötti erőszak egész évben alacsony szinten maradt.⁵³

3. táblázat

Mali Globális Béke Indexe 2012 és 2023 között

Globális Béke Index

Mali 2012 és 2023 között	Békeindex (rangsor)
2012	2,17 (113)
2013	2,276 (126)
2014	2,347 (136)
2015	2,493 (144)
2016	2,327 (134)
2017	2,482 (140)
2018	2,454 (139)
2019	2,53 (141)
2020	2,555 (139)
2021	2,685 (145)
2022	2,805 (149)
2023	2,963 (153)

Created with Datawrapper

Forrás: Vision of humanity (2012-2023) alapján saját szerkesztés

⁴⁹ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2018): Conflict Barometer 2017. p.88. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

⁵⁰ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2019): Conflict Barometer 2018. p.80. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

⁵¹ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2020): Conflict Barometer 2019. p.77-79. In: https://hiik.de/wp-content/uploads/2020/08/ConflictBarometer_2019_4.pdf Letöltés: 2024.04.25.

⁵² Heidelberg Institute for International Conflict Research (2021): Conflict Barometer 2020. p.92-94. In: https://hiik.de/wp-content/uploads/2021/05/ConflictBarometer_2020_2.pdf Letöltés: 2024.04.25.

⁵³ Heidelberg Institute for International Conflict Research (2023): Conflict Barometer 2022. p.76-78. In: https://hiik.de/wp-content/uploads/2023/05/CoBa_2022_00_01.pdf Letöltés: 2024.04.25.

A Globális Béke Index (Global Peace Index) azt mutatja be, hogy az egyes országok hol helyezkednek el a globális békesség skáláján. Megvizsgálja a társadalmi biztonság szintjét, a folyamatban lévő konfliktusok mértékét és a hadsereg kiépítettségi fokát a vizsgálandó országban. Mali kapcsán érdemes megvizsgálni a 2012-es konfliktus kirobbanása óta történt változásokat a 2023-as évig nézve.⁵⁴

A 3. számú táblázat alapján elmondható, hogy Mali Globális Béke Indexe a 2023-as évben minősíthető a legrosszabbnak. Hiába alakult ki válság 2012-ben, akkor még csak a 113. helyen volt, de ez az érték az elmúlt évtizedben egyre nőtt és a 2023-as évben már a 153. helyre került. Érdemes megemlíteni, hogy az évek során az értékek romlása folyamatos, ami egyértelműen megmutatja az országban uralkodó bizonytalanságot. A 2012-es évben viszonylag alacsony helyezés ellenére is érdemes megfigyelni, hogy az ország milyen gyorsan és mélyre süllyedt a rangsorban. Ez azt jelzi, hogy a konfliktusok és a belső zavarok jelentős hatással voltak az ország biztonságára és stabilitására. A legszembetűnőbb értékek a 2021 és 2023 közötti időszakban vehetők észre, ahol az index értéke meredeken emelkedett.

Mindez rávilágít arra, hogy sürgősen szükség van a nemzetközi közösség fokozott figyelmére és hogy konkrét lépéseket tegyenek a konfliktus megoldása érdekében.

⁵⁴ Vision of humanity: Global Peace Index Mali (2012-2023). In: <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/>

Letöltés: 2024.04.25.

4 BÉKEFENNTARTÓ MŰVELETEK ÉS A SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

4.1 Az Európai Unió és Mali Köztársaságában működő képviselet kapcsolata

A képviselet megtestesíti az összes Európai Unió intézményt Maliban és ezáltal biztosítja az Unió a helyi felügyeletét. A képviselet kapcsolatot teremt az európai intézmények és a mali kormány intézményei között. Mali része az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Csoportjának, mely együttműködési kapcsolatot ápol az Unióval. Az EU érdekelt a konfliktusmegelőzésben nemcsak pénzügyi támogatóként, hanem komoly politikai félként a biztonságban és a jó kormányzás területén is.⁵⁵

A képviselet már 1958 óta van jelen Maliban. A fő tevékenységek közé sorolhatók az Unió képvisellete és politikai párbeszéd folytatása Malival, a fenntartható fejlődés előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem, a szakpolitikák összehangolás érdekében együttműködés az Európai Beruházási Bankkal, a Breton Woods-i intézményekkel, EU tagállamokkal, az ENSZ-ügynökségekkel, illetve más adományozókkal. Ez a képviselet, mint minden más diplomáciai küldöttség, kiemelt szerepet játszik a politikai, gazdasági helyzet elemzésében.⁵⁶

4.2 Az Európai Unió által indított katonai misszió: EUTM Mali

Az Európai Unió EUTM Mali (European Union Training Mission in Mali) missziója nemcsak egy katonai pillért alkot, hanem ezen belül megtalálhatjuk a humanitárius segítséget is a politikai fejlesztést Mali számára. A missziót annak érdekében hozták létre, hogy önfenntartó fegyveres erőket képezzenek ki, amelyek a későbbiekben képesek lesznek megvédeni a mali lakosságot és visszaszerezni az elfoglalt területeket. Stabilizálják a kialakult konfliktust és ezzel megvédjék Európát is, elsősorban soft power eszközökkel. A stratégiai cél, hogy helyreállítsák az állami ellenőrzést és a jogállamiságot Maliban továbbá, hogy meglegyen a megfelelő fellépés a terrorizmus ellen.⁵⁷

A fegyveres erők kiképzése mellett anyagi támogatással is hozzájárult az Unió a hadművelet indításához, mely 12,3 millió eurót jelentett.⁵⁸

2020. március 23-án az Európai Unió Tanácsa úgy határozott, hogy megnöveli a költségvetést és meghosszabbítja a missziót 2024. május 18-ig. Az anyagi segítségnyújtás a 4 éves periódusra

⁵⁵ European External Action Service (2021): Delegation of the European Union to Mali. Forrás link: https://www.eeas.europa.eu/mali/who-we-are_en?s=108 Letöltve: 20204.03.09.

⁵⁶ U.ott.: Letöltve: 20204.03.09.

⁵⁷ European Union: About us: European Union Training Mission Mali. In: <https://eutmmali.eu/eutm-mali-mission/> Letöltés: 2024.03.29.

⁵⁸ Besenyő János, Miletics Péter (2013): Országismertető – Mali. Budapest, HM Zrínyi Nonprofit Kft. p.177. In: <http://mek.oszk.hu/12900/12973/12973.pdf> Letöltés: 2024.03.05.

133,7 millió eurót jelent.⁵⁹ Ezzel szemben 2023. január 10-én újabb 2 évvel hosszabbította meg a Tanács a mandátumot, így nem 2024. május 18-ig fog tartani a misszió, hanem 2025. január 31-ig tervezik a katonai szolgálat jelenlétét. A meghosszabbítás mellé plusz 73 millió eurós támogatást is biztosít az Unió.⁶⁰

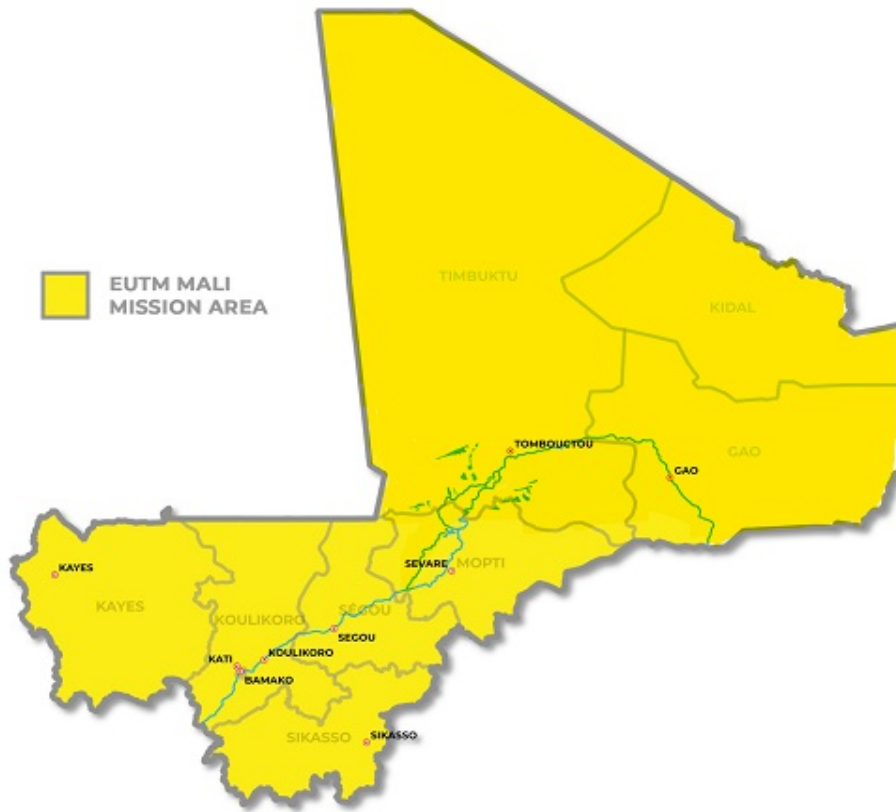
A 2013-ban az Európai Unió által indított kiképző- és tanácsadó misszióban 24 tagország (beleértve Magyarországot is) vett részt. Az Unió az EUTM Mali tevékenységét négy pillérben határozza meg, amelyeket a 2018-as negyedik mandátum keretében fogalmaztak meg: tanácsadás a mali fegyveres erők számára, a fegyveres és katonai egységek folyamatos képzése, a katonai oktatási rendszer fejlesztése, valamint tanácsadás a G5 Száhel műveleti központ számára. Az 8. ábra bemutatja, a misszió területét, ahol katonai körzetként jelölték meg Ségout-t, Kati-t, Kayes-t, Sévaré-t és Sikasso-t, valamint Gao-t és Timbuktu-t.⁶¹

⁵⁹ Consilium Europa (2020): EUTM Mali: Council extends training mission with broadened mandate and increased budget. In: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/03/23/eutm-mali-council-extends-training-mission-with-broadened-mandate-and-increased-budget/> Letöltés: 2024. 03.29.

⁶⁰ Honvédelem (2023): Az Európai Unió két évvel meghosszabbította a Maliban szolgálatot teljesítő missziójának mandátumát. In: <https://honvedelem.hu/hirek/az-europai-unio-ket-evvel-meghosszabbította-a-maliban-szolgálatot-teljesítő-missziójának-mandátumát.html> Letöltés: 2024.03.29.

⁶¹ Szász Márton (2019): A Magyar Honvédség részvétele az Európai Unió által vezetett kiképzőmisszióban Maliban. In: Honvédségi Szemle, 2019. 6.sz. p.53-63. In: https://www.academia.edu/54269407/A_Magyar_Honvédség_részvétele_az_Európai_Unió_által_vezetett_kiképzőmisszióban_Maliban?uc-g-sw=12860688 Letöltés: 2024.04.07.

8. ábra
EUTM Mali misszió területe

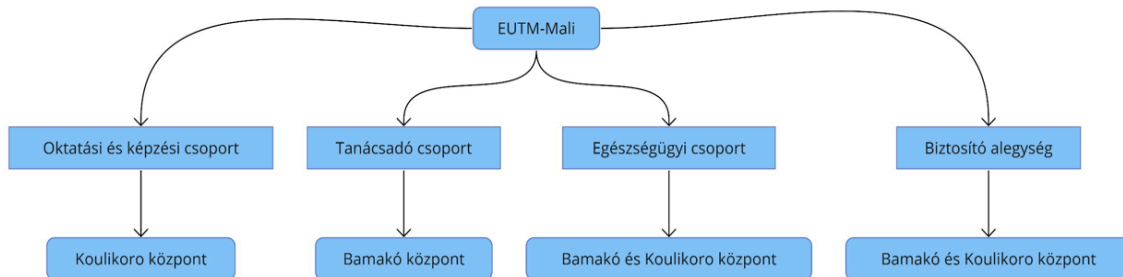
Forrás: Ministry of Defence – Defence Staff (2019)

A misszió katonai és kiképzési tanácsadást biztosít annak érdekében, hogy a mali fegyveres erők csökkenteni tudják az iszlamista csoportok általi fenyegetettséget. A misszió nem kizárólag az EU kezdeményezése, hanem más nemzetközi szervezetekkel, mint az ENSZ és az ECOWAS, is együttműködésben valósul meg.⁶²

⁶² U.ott p.63. Letöltés: 2024.04.07.

9. ábra

Az EUTM Mali szervezeti egységei

Forrás: Szász (2019) alapján saját szerkesztés

Magyarországon a Magyar Honvédség aktívan vesz részt a nemzetközi szervezetek által létrehozott válságkezelési és béketámogató műveletekben. Tevékenységünk az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikájának részeként valósul meg. Igaz, hogy mi csak egy kis része vagyunk mindennek, de ahogy mondani szokták „a kicsi is számít”. A Magyar Honvédség aktív szerepvállalást tanúsít az Európai Unió által működtetett kiképző misszióban az EUTM Maliban (European Union Training Mission in Mali). A Magyar Honvédség az oktatási és kiképzési csoportban, a tanácsadó csoportban, illetve a misszió parancsnokságán végzi el a feladatkörét. A honvédség létszáma és a szakemberek összetétele is folyamatosan változott az évek során. A magyar katonák kimagaslóan és a szakmai ismereteknek megfelelően adták át a tudást a mesterlövész-kiképzés során.⁶³

4.3 EUCAP Sahel Mali

Az EUCAP Sahel (European Union Capacity Building Mission in Mali) Maliban és az EUTM Maliban az a közös vonás, hogy mind a kettőt az Európai Unió indította a Maliban kialakult konfliktus kezelésére, viszont ezek különböző célú missziók.

Az EUCAP Sahel Mali egy polgári válságkezelő misszió, melyet az Unió 2015. január 15-én indította el és Bamakót választották fővárosnak. A misszió célja, hogy támogassa a biztonsági szektor megreformálását és hogy meglegyen a mali kormány megfelelő elszámoltathatósága. Arra törekszik elsősorban, hogy a belbiztonsági erők reformját és megerősítését támogassa.⁶⁴

⁶³ U.ott. p.64-67.: Letöltés: 2024.04.07.

⁶⁴ European Union External Action Service: EUCAP Sahel Mali. In: https://www.eeas.europa.eu/eucap-sahel-mali_en?s=331 Letöltés: 2024.04.08.

Továbbá, segítse a belső biztonsági erőket abban, hogy az észak-mali válság után az ország egész területén megerősítsék a kormány fenntarthatóságát. A misszió más nemzetközi partnerekkel is szoros együttműködésben nyújt segítséget és tanácsadást a nemzeti rendőrségnek. A Tanács 2023. január 31-ig meghosszabbította az EUCAP Sahel Mali polgári missziót. A misszió számára több mint 89 millió eurós költségvetést különítettek el a 2021. január 15. és a 2023. január 31-ig terjedő időszakra nézve. A megbízást úgy módosították, hogy Mali központjába történt a mali polgári közigazgatósági hatóságok fokozatos áthelyezése, mellyel fokozták a misszió azon képességét, hogy tanácsadást és segítséget nyújtson a mali biztonsági erőknek.⁶⁵

4.4 Humanitárius segítségnyújtás

A szubszaharai országok közül Mali az egyik leginkább segélyfüggő ország. Az Európai Uniónak központi szerepet kell játszania az támogatásban a többi adományozóval együttműködve.⁶⁶

A kihívások számos típusát megtalálhatjuk az országban, amelyek a társadalmi-politika instabilitásban, éghajlati változásban, járványokban, valamint élelmiszer- és táplálkozási bizonytalanságban mutatkozik meg. Az ország egyre több komoly emberi jogi és nemzetközi humanitárius jogsértést regisztrál. A fegyveres csoportok erőszakos támadásai az ország nagy részén érintik a civileket. Az elmúlt években egyre nőtt a humanitárius segítségre szoruló személyek száma.

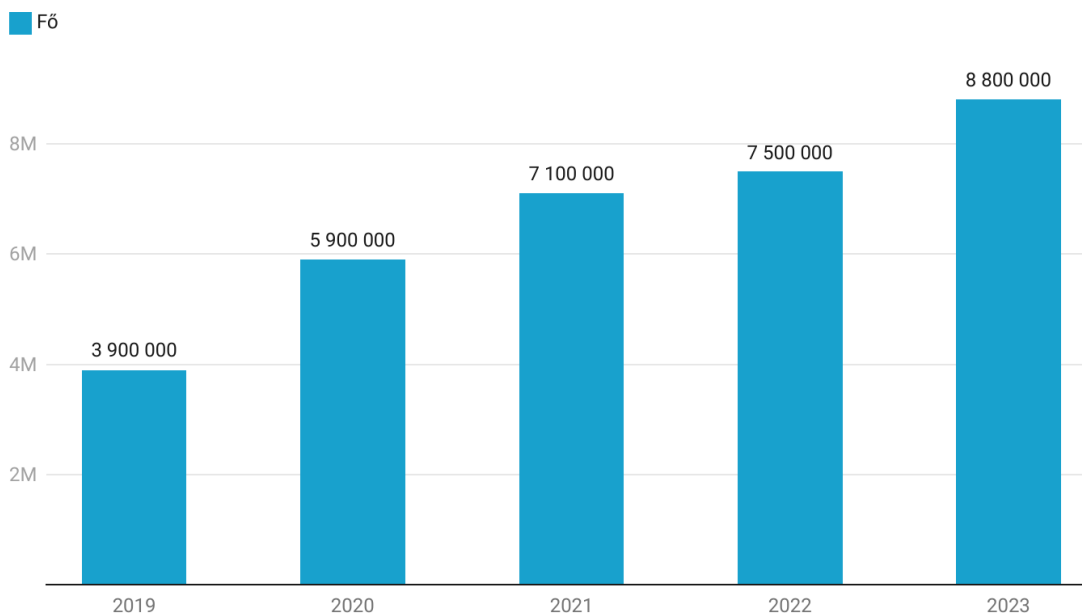
⁶⁵ Reliefweb (2021): EUCAP Sahel Mali: mission extended until 31 January 2023 and mandate adjusted. In: <https://reliefweb.int/report/mali/eucap-sahel-mali-mission-extended-until-31-january-2023-and-mandate-adjusted> Letöltés: 2024.04.13.

⁶⁶Toulmin, Camilla—Bastagli, Francesca (2014): Mali, the economic factors behind the crisis., Publications Office of the European Union. Belgium. p.7. In: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7f4647c0-abf4-4fb2-bb90-51b7475e1546/language-en/format-PDF/source-132439651> 2024.04.13.

10. ábra

A humanitárius segítségre szorulóknak száma Maliban, 2019 és 2023 között

A humanitárius segítségre szorulóknak száma Maliban, 2019-2023

A készítéshez használt program: Datawrapper

Forrás: UNICEF (2021 és 2023), Reliefweb (2019), United Nations (2019) alapján saját szerkesztés

A 10. ábra alapján elmondható, hogy növekedő tendenciát mutatnak be a számok. 2019-ben ennek az eredményeként, mintegy 3,9 millió, 2020-ban 5,9 millió, 2021-ben már 7,1 millió és ezt követően 2022-ben 7,5 millió fő, mely a tavalyi évben 8,8 millió főre növekedett. Ez körülbelül 42%-a teljes népességnek. Mint fejlődő afrikai országok, Maliban is számos kihívással néznek szembe az itt élők, ami miatt évről évre egyre több humanitárius segítségre szorulnak. Tény, hogy Afrikában nem megfelelő az élelmiszerellátás és az ehhez fűződő higiéniai intézkedések, ebből sok esetben betegségek vagy halál is következhet. A fertőző betegségek is egyfajta kihívást okoznak a népesség számára és az országokban működő egészségügyi intézmények számára is. Mivel ezeknek a száma is viszonylag alacsony, így ez megnehezíti a megfelelő ellátást a betegek számára. Ezek mellett érdemes megemlíteni azt is, hogy sok afrikai ország küzd gazdasági problémákkal is, beleértve a munkanélküliséget vagy az alacsony jövedelemeket. A természeti katasztrófák vagy a klímaváltozás is megnehezíti a növény- és állatgazdálkodást ezen országokban. Maliban a helyzet komplex, de a tényezők, amelyek a legnagyobb hangsúlyt adják a problémáknak: a konfliktusok és az instabilitás.

A 2012-es konfliktus több millió civilt érintett Maliban. Az instabilitáshoz két puccs és a feszültség a nemzetközi közösséggel is hozzájárult, valamint körülbelül másfél millió embernek kellett elmenekülni az otthonából.

2022 decemberében több mint 470 000-en kényszerültek rá, hogy elhagyják lakóhelyüket és voltak köztük a szomszédos országokból menekültek is, akiknek kevés esélyük van rá, hogy valaha hazatérhessenek. 2023-ban több mint 3,9 millió embernek volt szüksége védelmi segítségre, mivel megnövekedett az emberi jogok megsértése, beleértve a fizikai erőszakot is. A nem megfelelő időjárási körülményeknek köszönhetően sürgős élelmiszersegélyre van szükség. 2022 óta mintegy 367 000 súlyosan akut alultáplált 5 év alatti gyermek szorul sürgős segítségre. 2022 októberében 1726 iskolát zártak be, mellyel 520 000 gyermeket és 10 000 tanár szorult iskolán kívülre. Az egészségügy terén is súlyos gondok léptek fel. Északon és az ország középső területein ötből csak egy egészségügyi központ üzemel.⁶⁷

Az Európai Unió támogatásának köszönhetően meg tudta valósítani az útvonal- és szállítási projektjét a Handicap International, melyet 1982-ben alapítottak meg annak érdekében, hogy a konfliktusok és a katasztrófák miatt bajba jutott, kiszolgáltatott embereken segítsenek és javítsák az életkörülményeiket.⁶⁸ Az Unió tagországai a legnagyobb humanitárius segélyadók. Az Európai Bizottság Humanitárius Segélyek és Polgári Védelem Főigazgatóságán (ECHO) keresztül az EU minden évben a konfliktusok és a katasztrófák áldozatainak millióit segíti. A legkiszolgáltatottabb embereknek a humanitárius szükségletek alapján nyújt segítséget. A Handicap International Maliban tapasztalatra tett szert a logisztikai terén szakértelmet és részletes ismereteket szerzett a terepről és az érintett felekről. Egy olyan országban, ahol nehéz a helyzet a biztonsági körülmények miatt, még a legelszigeteltebb falvakba is elszállítják a termékeket. 2023-ban mintegy 1200 tonna humanitárius felszerelést juttatott el nehezen megközelíthető északi területekre.⁶⁹

2012 eleje óta az Európai Bizottság 115 millió eurós sürgősségi segélyt helyezett ki Maliban, beleértve a 2013 januárjában küldött 20 millió eurót és a további 22 millió eurót a Mali északi részén zajlott konfliktus áldozatainak segítésére. Az ECHO a válság kezdete óta 100 millió eurós humanitárius támogatást nyújtott, illetve az Európai Fejlesztési Alap is 15 millió eurós

⁶⁷ European Commission (2023): European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations-Mali. In: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/africa/mali_en Letöltés: 2024.02.23.

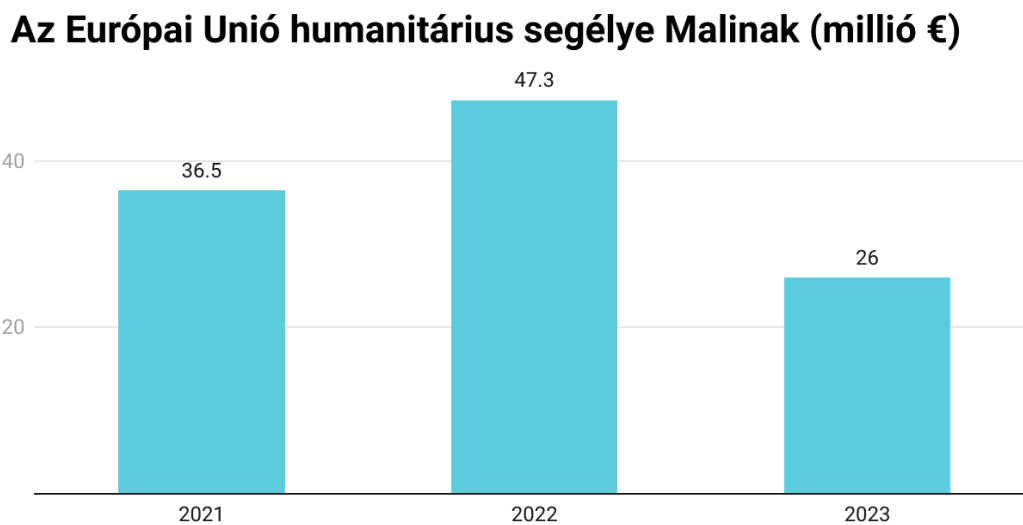
⁶⁸ Handicap International: Our mission. In: <https://www.hi.org/en/our-mission> Letöltés: 2024.02.23.

⁶⁹ Handicap International (2024): Au Mali, HI livre 1200 tonnes de matériel humanitaire pour aider une population fragilisée. In: <https://www.handicap-international.fr/fr/actualites/au-mali-hi-livre-1200-tonnes-de-materiel-humanitaire-pour-aider-une-population-fragilisee> Letöltés: 2024.02.23.

élelmiszersegélyt tett hozzá. Az uniós tagországok is 2012 eleje óta több mint 42 millió eurónyi segélyt vállaltak az ország számára a Bizottság segítségével. Ez az extra finanszírozás növelte az országban a hozzáférést az alapvető szolgáltatásokhoz és az élelmiszersegélyhez.⁷⁰ A 2012-ben kezdődő krízis óta több mint 472 millió eurót adományozott az EU az ország részére, ezért is mondhatjuk, hogy az EU egy vezető donor a jelen pillanatban.

11. ábra

Az Európai Unió Malinak küldött humanitárius segélye 2021 és 2023 között

Created with Datawrapper

Forrás: European Commission (2023)⁷¹ alapján saját szerkesztés

A 11. ábra jól bemutatja, hogy az Európai Unió az elmúlt 3 évben milyen segélyösszegekkel segített Malin. 2021-es évben a segélyadományok összege 36,5 millió euró volt, majd ezt az összeget a rá következő évben, 2022-ben megnövelte az EU 47,3 millió euróra. Ezzel szemben a 2023-as évben ez az összeg lecsökkent 26 millió euróra.

Ebbe beletartozott egy 6 millió eurós összeg, mely az Európai Fejlesztési Alapból származott. Ezek a humanitárius segélyek a konfliktus sújtotta és törékeny területeken élő menekült csoportok legsürgetőbb szükségleteit elégítik ki. A középpontban a polgári lakosság védelme áll. Az Unió segítségével igen sokrétű skálán mozog, amely kiterjed az élelmiszerre, alapvető

⁷⁰ Parlament.com (2013): EU reserveert €22 miljoen voor humanitaire hulp in Mali (en) In: https://www.parlement.com/id/vj7agp6zblzb/nieuws/eu_reserveert_22_miljoen_voor Letöltés: 2024.02.24.

⁷¹ European Commission (2023): European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations-Mali. In: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/africa/mali_en Letöltés: 2024.02.23.

szükségletek ellátására, egészségügyre, védelmi segítségnyújtásra, oktatásra és humanitárius munkások távoli helyekhez való hozzáférésére.⁷²

Az EU által finanszírozott segélyszervezetek is több ágazatra kiterjedő segítséget nyújtanak. Az egészségügyi szolgáltatás az ország északi és középső részén szinte a humanitárius szervezetektől függ. Az EU az alapvető ellátást és gyógyszereket nyújtó egészségügyi intézmények működésének mintegy egyharmadát biztosítja. A koronavírus járvány idején is biztosították a kedvezményezettek és a személyzet biztonságát, hogy továbbra is megfelelő munkát tudjanak folytatni ezzel segítve a kiszolgáltatott közösségeket. Az alultápláltságban szenvedő gyermekek kezeléséhez minden évben hozzájárul az Európai Unió, hogy megfelelő élelmiszerekhez és gyógyszerekhez jussanak. 2011 és 2021 között körülbelül 700 000 súlyosan alultáplált gyermek életét mentette meg a táplálkozási ellátásba fektetett 86 millió euró. Az Unió humanitárius légi szolgálatot is működtet, mellyel megközelíthetővé teszik egyes területek elérését. Az EU hozzájárul az ENSZ Humanitárius Légi Szolgálatához (UNHAS). Az Unió célja, hogy ezekkel a támogatásokkal védje a rászoruló embereket, akik ezáltal az esetlegesen ismétlődő válságok során kevésbé lesznek sebezhetőek.⁷³ A Bizottság elfogadta a 2024-es évre vonatkozó éves humanitárius költségvetést. Ez az összeg 1,8 milliárd eurót jelent és a segély összegéből közel 200 millió euróval fogják idén a Száhel-övezetet támogatni.⁷⁴

4.5 Migráció

Mali egyike a szárazföldi országoknak a Száhel-övezetben Nyugat-Afrikában, a másik kettő ilyen Burkina Faso és Niger. Ezekről az országokról elmondható, hogy a migráció nem csak pillanatnyi, hanem egy folytonos jelenséggé van jelen az ott élők mindennapjaiban. Malit másképpen „tranzit” országnak is nevezhetjük, mivel legfőképpen a nyugati-afrikai országokból érkező migránsok itt haladnak át, beleértve Szenegált, Gambiát és Guineát, azzal a céllal, hogy elérjék Európát. Líbia egyfajta védőbástyaként szolgált a 2000-es években Európa számára, a bevándorlóknak munkát biztosítva. A 2011-ben kialakult polgárháborút követően ez a lehetőség Líbiában megszűnt és a migráció elsősorban Olaszország, majd Marokkón keresztül Spanyolország felé irányult. 2013-as adatok szerint az Elefántcsontpart, Niger és Burkina Faso képezte a fő úticélokot és ezek az országok a mai napig is kiemelten fontos

⁷² European Commission (2023) European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations-Mali. In: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/africa/mali_en Letöltés: 2024.02.23.

⁷³ U.ott.: Letöltés: 2024.02.23.

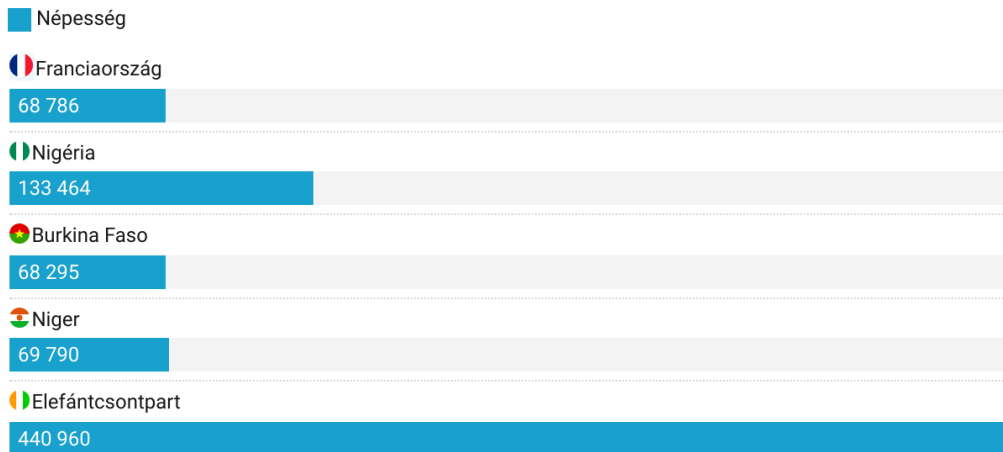
⁷⁴ European Commission (2024): The Commission announces initial humanitarian aid of €1.8 billion for 2024. In: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_24_678 Letöltés: 2024.04.17.

célpontok maradtak a Maliból érkezők számára, de Nigéria és Franciaország szerepe is jelentős.⁷⁵

12. ábra

Főbb migrációs úticélok 2013-ban

Mali főbb migrációs célpontjai (2013)

Forrás: Migration Patterns in Mali • A készítéshez használt program: Datawrapper

Forrás: Idrissa (2020) alapján saját szerkesztés

A 12-es számú ábrán jól látható, hogy a Maliból származó, elvándorolni kívánó személyek Afrikán belül elsősorban az Elefántcsontpart irányába indultak meg nagy létszámmal.

A következő két diagramon három európai országot hasonlítottam össze az országokban élők és az országokba belépő mali nemzetiségű emberek számával éves szinten az OECD Nemzetközi Migrációs Adatbázisa alapján. A három választott ország: Franciaország, Spanyolország és Olaszország. A döntés azért esett ezekre az országokra, mivel ezek a legfőbb célpontjai az afrikai kontinensről Európába irányuló migrációnak. A migráció oka mögött számos tényező állhat, melyek közé sorolhatjuk a gazdasági lehetőségek hiányát, konfliktusokat, nem megfelelő életkörülményeket és a klímaváltozást. A felsorolt tényezők együttesen járulnak hozzá, hogy sokan a migráció lehetősége mellett döntsenek. Az Európába irányuló migráció egyrészt terhet jelenthet az Unió tagországok számára. Ilyenkor a fogadó tagországokban egyfajta gazdasági teher is kialakul, mivel nekik biztosítani kell az újonnan érkezők számára az ellátást és ez jóval megnövelheti az állami költségvetést. Sok konfliktus

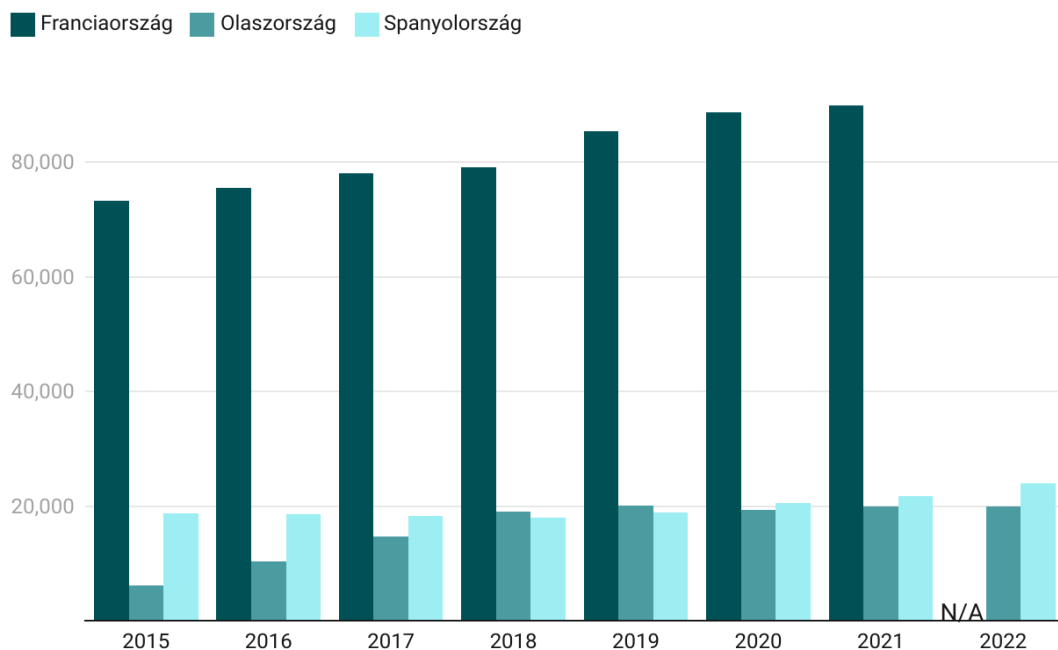
⁷⁵ Rahmane Idrissa (2020): Dialogue in Divergence: The Impact of EU Migration Policy on West African Integration: The Cases of Nigeria, Mali and Niger, FES In: <https://migration-control.info/en/wiki/mali/> Letöltés: 2024.02.25.

kialakulásának oka a társadalom, illetve a kulturális különbségek az egyének között, melyek etnikai feszültségeket vonnak maguk után. Mind ezek mellett nehéz a beilleszkedés a migránsok számára egy új társadalomba, ahol nem minden esetben fogadják őket szívesen. Az európai kontinensre évente számos bevándorló érkezik illegálisan különböző afrikai útvonalakról. Elmondható, hogy Európa számít a legkedveltebb célállomásnak a körükben és sokan közülük a kontinensen belül választanak célországot. Ez egy stratégiai partnerségnek ad alapot a két kontinens között.⁷⁶

13. ábra

Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban élő, mali származású személyek száma 2015 és 2022 között

Maliból származó népesség létszáma az egyes országokban

Created with Datawrapper

Forrás: OECD Stat International Migration Database alapján saját szerkesztés

Az 13-as számú ábra azt mutatja meg nekünk, hogy éves szinten a Maliból származó népesség állomány mennyi volt az egyes déli országokban. Az ábrák alapján elmondható, hogy a Maliból érkező és letelepedő bevándorlók száma Franciaországban a legmagasabb a 2015 és 2022-es

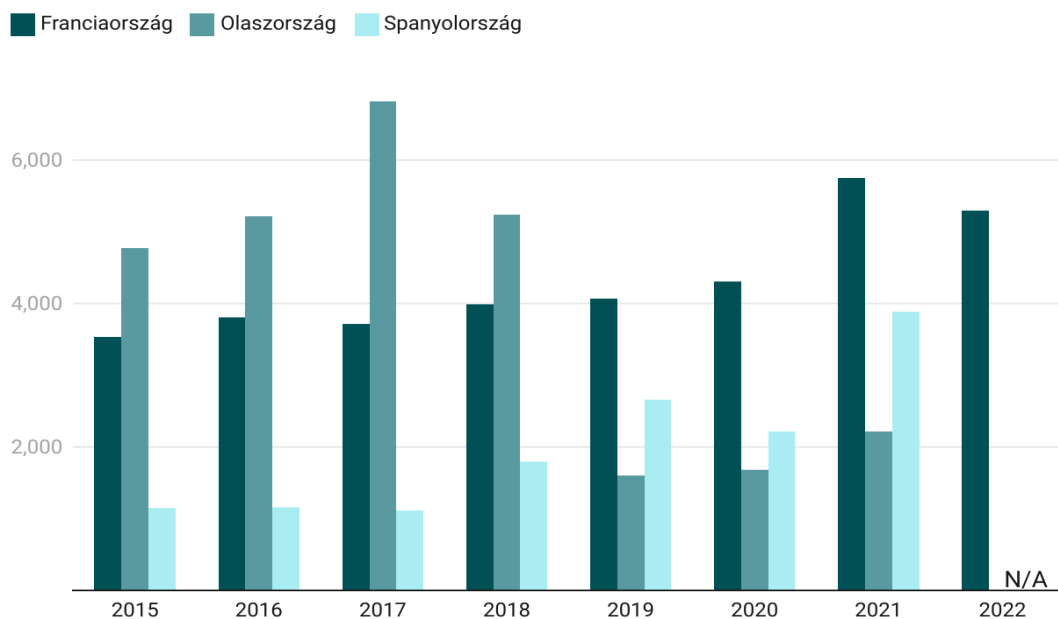
⁷⁶ Vecsey Mariann (2018): Az 5. Afrikai Unió–Európai Unió -csúcstalálkozó eredményei. In: Honvédségi Szemle, 2018. 2.szám p.56. In: https://real.mtak.hu/124870/1/HSZ_2018_146_2_Vecsey_Mariann.pdf Letöltés: 2024.04.15.

időszakra nézve. Ez a tény meglepő számomra, mivel úgy gondoltam, hogy az eddigi ismereteim szerint valószínűleg Olaszországba érkezhettek a legtöbben. Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan sokkal közelebb esik Afrika partjaihoz és könnyebben megközelíthető vízi útvonalon, mint Franciaország. Ezzel szemben, Olaszország a három ország közül a számokat tekintve, csak a 3. helyre került. Franciaországban a magas létszám legfőbb oka az, hogy Maliban a lakosság francia nyelven beszél és számukra is egyszerűbb egy olyan országba „menekülni”, ahol egy nyelvet beszélnek velük. Spanyolország nem sokkal előzi meg Olaszországot. Franciaország a bevándorlók számát tekintve majdnem háromszor annyit mutat, mint a másik két ország. Az OECD statisztikai adatbázisa nem tartalmazott Franciaország szempontjából 2022-re vonatkozóan adatot, így ezt nem tudjuk figyelembe venni.

14. ábra

Franciaországba, Olaszországba és Spanyolországba belépők száma éves szinten 2015 és 2022 között

Maliból származó személyek évenkénti határátlépése az egyes országokban

Created with Datawrapper

Forrás: OECD Stat International Migration Database alapján saját szerkesztés

A 14-es számú ábra alapján megállapítható, hogy Franciaországba 2021-es évben érkeztek a legtöbben. A 2021 előtti években az értékek hasonlóak. Spanyolország kapcsán az értékek hullám szerűen változtak. 2017-ig hasonlóak az értékek, majd 2018 és 2019-ben egy kisebb

növekedést láthatunk, amelyet egy csökkenés követ, de ezek után újabb növekedést mutatnak a számok. A becslésünk alapján 2022-ben érkezhettek a legtöbben. Olaszország tekintetében legkevesebb bevándorló a 2019-es évben érkezett és a legtöbb a 2017-es évben. Olaszország 2017-es értéke meghaladja mind Franciaország és Spanyolország összes értékét. Az OECD statisztikai adatbázisa nem tartalmazott Olaszország és Spanyolország szempontjából 2022-re vonatkozóan adatot, így ezt nem tudjuk figyelembe venni.

5 ÖSSZEGZÉS

Dolgozatom fő témája az Európai Unió és az Afrika közötti kereskedelmi, gazdasági partnerségek, illetve az Unió jelenléte Mali Köztársaságban. Az Európai Unió tevékenysége számos szempontból fontosnak minősül mind a tagállami szinten, mind globálisan. Ezekben a globális ügyekben döntő szerepet játszik, különösen a fejlesztés terén.

Ez a politika igen eltérő lehet egy olyan régióban, amelyet elsősorban összetett kihívások jellemeznek. Az Európai Unió alapvető céljai közé tartozik, hogy békét teremtsen és ezt fenn is tudja tartani, illetve a háborús konfliktusokat meg tudja előzni. Azért is tartom fontosnak, hogy erről a témáról szó essen, mivel mint minden más fejlődő ország, így köztük Maliban is a komplex humanitárius válságok mellett más egyéb problémák is felmerülnek. Az országon belüli problémákat legjobban a belső konfliktusokkal, az emberek elűzésével és ezen emberek alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek hiánya jellemezi. Ahhoz, hogy a konfliktusokat és az ez által okozott nehézségeket és emberi szenvedéseket enyhíteni és megoldani lehessen, kulcsfontosságú tényezőnek számít a béke és a biztonság kialakítása, amelyre az országnak, mint egyedüli szereplőnek nincs lehetősége. Szüksége van egy társra, amely jelen esetben az Európai Unió. Dolgozatomban a következő kérdésekre kerestem a válaszokat: Az Unió beavatkozása a mali konfliktusba a jelenre milyen hatással van? Malinak mi a szerepe ebben a partnerségben? Az EU milyen nehézségekkel nézett és néz szembe? Van-e előrejelzés a jövőre nézve? Hatásos-e az Unió Afrikának nyújtott segítsége?

Dolgozatomban szekunder kutatásokat végeztem és a mások által írt elemzésekből, cikkekből, tanulmányokból merítettem az információkat. Annak érdekében, hogy a dolgozatom figyelemfelkeltő legyen és érdekes, saját készítésű ábrákkal szemléltettem egyes szervezeti felépítéseket, kereskedelmi kapcsolatokat, migrációt. Továbbá, célom volt, hogy térképeken is bemutathassam Mali helyzetét.

Az Európai Unió hivatalos online weboldalain, illetve külföldi írók által publikált tanulmányokban, cikkekben kaptam választ az EU és Afrika közötti kapcsolatokra. A mali konfliktus elemzése kapcsán segítséget nyújtott a Conflict Barometer éves jelentései, melyek évről-évre a konfliktus kezdetétől a jelen helyzetig bemutatja a konfliktus helyzetét. Ezek a legtöbb esetben angol nyelvű források voltak, melyek pontos és érdekes információkat adtak nekem a partnerségről. Magyar nyelvű források kapcsán a Honvédségi Szemle, Hadtudományi Szemle és a Nemzet és Biztonság elemzései segítettek a Maliban kialakult konfliktus, az Unió és más nemzetközi szereplők beavatkozásának megismerését. Ami a legérdekesebb volt

számomra, hogy országunk is aktívan részt vett a békefenntartó és válságkezelési műveletekben.

A második fejezetben kifejtem és bemutatom az EU és Afrika közötti partnerségeket és az Unió jelenlétét a kontinensen. Az Európai Unió és Afrika között kötött Cotonou-i Megállapodást kölcsönös törekvések és fejlesztési célok jellemzik. A vezetők a csúcstalálkozókon megvitatják a felmerülő problémák és minden esetben egyenlő félként kezelik egymást, ami nagyon fontos. Hiába az Uniónak nagyobb a szerepe ebben a kapcsolatban, nem kezelheti Afrikát kisebb partnerként. A megállapodást is annak érdekében hozták létre, hogy Afrika minél fejlettebb legyen és hogy a lakosság életkörülményeit is javítsák ezáltal. Külön figyelmet szenteltem a Szükséghelyzeti Alap Afrikáért-nak, amely jelentős forrásokat biztosít a kontinens területén zajló fejlesztési programokhoz. A támogatás legfőképpen a Száhel-övezetre koncentrál, ahol Mali is van. Ez a térség az, ahol a legkomplexebb kihívásokkal találkozunk. Az Alap célja, hogy a gazdasági lehetőségeket is bővítsék. Az Unió által finanszírozott projektek közé tartoznak infrastrukturális fejlesztések, egészségügyi és társadalmi kezdeményezések, melyek mind hozzájárulnak, hogy fenntartható fejlődés legyen. Az EU és Afrika közötti kereskedelmi kapcsolatok lehetővé teszik a fejlődő országok számára, hogy kedvezményes feltételek mellett férjenek hozzá az EU piacaihoz. Továbbá, az afrikai országok integrálódása a világkereskedelemben. A fejezetem végül a regionális stratégiákkal zárul, mely szintén arra törekszik, hogy a biztonsági, fejlesztési, kormányzási kérdések megoldására irányuló válaszokat megtalálja. Az Unió a fenntartható fejlődés és a béke előmozdításának kulcsszereplőjévé válik Afrikában, miközben próbál hatékonyan minden kihívásnak eleget tenni.

A harmadik fejezetben részletesen elemzem a Conflict Barometer információi alapján mali válság kialakulását, továbbá bemutatom az Unió szerepvállalását ezen a téren is. Mivel az EU-nak stratégiai szempontból is kifejezetten fontos, hogy Afrikában béke legyen, így a konfliktus kitörése után egyértelmű volt a számára, hogy akármilyen módon is de segíteni kell és befolyást kell gyakorolni az országra. Összességében sikeresnek mondható az EU által indított két misszió, viszont a zavargások teljes megszüntetésére még az EU sem képes. A terrorista csoportok jelenlétét pedig eltörölni nem tudja. Ez viszont a jövőben még sok problémát okozhat.

Fontos megemlíteni, hogy az Unió és Mali közötti együttműködés számos területen hozott előrelépést, azonban kihívásokat is rejt magában. Az együttműködés különösen fontos a regionális stabilitás és fejlesztési törekvések támogatása miatt. Az EU által nyújtott pénzügyi

és katonai támogatások, valamint a humanitárius segítségnyújtás jelentős mértékben hozzájárult, hogy erősödni tudjon az ország. A humanitárius segélyekkel több ezer ember és gyerek életét mentették meg és ezzel esélyt adtak nekik a túlélésre.

Ugyanakkor, a kihívások mindig is jelen voltak és jelen lesznek az ország és a kontinens életében. A politikai instabilitás, a szegénység, a biztonsági problémák és a humanitárius válságok továbbra is fennállnak és ezeknek a kezelése érdekében szükséges a folyamatos nemzetközi figyelem és támogatás. Az Uniónak és Malinak a közös jövő érdekében fontos lesz a kapcsolatok fenntarthatóságára és a hatékony kormányzásra összpontosítani, hogy hosszútávú eredményeket érjenek el.

Összességében megállapítható, hogy bár az Unió jelenléte Maliban pozitívnak mondható, attól függetlenül a fennálló problémák és kihívások további elkötelezettséget igényelnek mindkét fél részéről. A dolgozat az EU globális szerepvállalását hangsúlyozza, különösen a szegénység csökkentését, békefenntartást és a fenntartható fejlődés előmozdítását.

A kutatási folyamat megmutatta számomra, hogy fontos együttműködési erőfeszítéseket tenni és fókuszálni kell a jövőbeli stratégiák kidolgozására a tartós fejlődés érdekében.

IRODALOMJEGYZÉK

African Journal of Economic Review (2023): International Trade Between European Union and Africa: Current Trends and Economic Factors of Intercontinental Business Activity. In: <https://www.ajol.info/index.php/ajer/article/view/239443/226305> Letöltés: 2024.04.21

African Union (2017): 5th African Union – European Union Summit. In: <https://au.int/en/AUEUSummit2017> Letöltés: 2024.03.29.

Bálint Tamás, Zsifkó Mariann (2013): A 2012-es Mali konfliktus és előzményei. In: Hadtudományi Szemle, 2013. 6.évf. 3.szám, Budapest In: https://tudasportal.unike.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/10679/2013_3_bp_balint_zsifko.pdf?sequence=2&isAllowed=y Letöltés: 2024.04.18.

Besenyő János, Miletics Péter (2013): Országismertető – Mali. Budapest, HM Zrínyi Nonprofit Kft. In: <http://mek.oszk.hu/12900/12973/12973.pdf> Letöltés: 2024.03.05.

Commission of the European Communities (2007): Communication from the Commission to the European parliament and the Council: From Cairo to Lisbon – The EU-Africa Strategic Partnership. In: [https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com\(2007\)0357/com_com\(2007\)0357_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/com/com_com(2007)0357/com_com(2007)0357_en.pdf) Letöltés: 2024.03.29.

Consilium Europa (2014): Fourth EU-Africa Summit. In: <https://www.consilium.europa.eu/media/21520/142094.pdf> Letöltés: 2024.03.29.

Consilium Europa (2020): EUTM Mali: Council extends training mission with broadened mandate and increased budget. In: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/03/23/eutm-mali-council-extends-training-mission-with-broadened-mandate-and-increased-budget/> Letöltés: 2024. 03.29.

Consilium Europa (2022): Európai Békekeret: az EU 600 millió euróval támogatja az Afrikai Uniót. In: <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/04/21/european-peace-facility-600-million-for-support-to-the-african-union/> Letöltés: 2024.04.14.

Consilium Europa (2022): European Union – African Union summit, 17-18 February 2022.

In: <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2022/02/17-18/>

Letöltés: 2024.03.29.

Consilium Europa (2022): Uniós Szükséghelyzet Alap Afrikáért. In:

<https://www.consilium.europa.eu/hu/infographics/eu-trust-fund-africa/> Letöltés: 2024.04.08.

Consilium Europa (2024): Szamoai Megállapodás: az EU és tagállamai új partnerségi megállapodást írtak alá az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezetének tagjaival. In: <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2023/11/15/samoa-agreement-eu-and-its-member-states-sign-new-partnership-agreement-with-the-members-of-the-organisation-of-the-african-caribbean-and-pacific-states/> Letöltés: 2024.04.08.

Consilium Europa: EU-Afrika kapcsolatok, Regionális stratégiák: Száhel-övezet. In:

<https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/eu-africa/> letöltve: 2024.02.22.

Consilium Europa: Európai Békekeret. In:

<https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/european-peace-facility/> Letöltés: 2024.04.14.

EUR-LEX (2022): A Cotonoui Megállapodás. In: <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/cotonou-agreement.html> Letöltés: 2024.04.08.

EUR-LEX: Általános preferenciarendszer (GSP). In: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:general_system_of_preference Letöltés: 2024.04.21.

European Commission (2000): Africa-Europe Summit under the Aegis of the OAU and the EU

Cairo, 3-4 April 2000 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/PRES_00_901

Letöltés: 2024.03.29.

European Commission (2007): A Joint Africa-EU Strategy. In:

https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/joint-africa-eu-strategy_en Letöltés:

2024.04.18.

European Commission (2010): 3rd Africa-EU Summit 29/30 November Tripoli. In:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_10_604 Letöltés: 2024.03.29.

European Commission (2023): European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations-Mali. In: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/africa/mali_en Letöltés: 2024.02.23.

European Commission (2024): The Commission announces initial humanitarian aid of €1.8 billion for 2024. In: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_24_678 Letöltés: 2024.04.17.

European Commission: West Africa–EU trade relations with West Africa. Facts, figures and latest developments. In: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/west-africa_en Letöltés: 2024.04.20.

European External Action Service (2021): Delegation of the European Union to Mali. Forrás link: https://www.eeas.europa.eu/mali/who-we-are_en?s=108 Letöltve: 2024.03.09.

European Union External Action Service (2021): Strategy for security and development in the Sahel. In: https://eeas.europa.eu/archives/docs/africa/docs/sahel_strategy_en.pdf Letöltés: 2024.04.13.

European Union External Action Service (2021): The European Union and the African Union Peace and Security. In: https://www.eeas.europa.eu/african-union/european-union-and-african-union-peace-security_en?s=43 Letöltés: 2024.04.13.

European Union External Action Service: EUCAP Sahel Mali. In: https://www.eeas.europa.eu/eucap-sahel-mali_en?s=331 Letöltés: 2024.04.08.

European Union: About us: European Union Training Mission Mali. In: <https://eutmmali.eu/eutm-mali-mission/> Letöltés: 2024.03.29.

European Union: State of play and financial resources. In: https://trust-fund-for-africa.europa.eu/our-mission/state-play-and-financial-resources_en Letöltés: 2024.04.08.

Fejérdy Gergely, Wagner Péter. A nemzetközi beavatkozás francia belpolitikai háttere és a magyar részvétel lehetőségei Maliban. In: Tevelyné Kulcsár Andrea (szerk.): MKI-Tanulmányok. Budapest, Magyar Külügyi Intézet Kiadó, 2013. In: https://kki.hu/assets/upload/Tanulmanyok_2013_01_A_nemzetkezi_beavatkozes_.pdf Letöltés: 2024.03.08.

Grotius (2013): Az ENSZ BT 2085. Számú határozata (2013.01.13.)
In: http://www.grotius.hu/doc/pub/EOLYPY/2013-01-13_az-ensz-bt-2085.sz.-hatarozata.htm

Letöltés: 2024.03.16.

Grotius: Az ENSZ BT 2085. (2012.12.20.) számú határozata békefenntartók Maliba. In: <http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=EOLYPY> Letöltés: 2024.03.16.

GSP Hub: Mali. In: <https://gsphub.eu/country-info/Mali> Letöltés: 2024.04.25.

Handicap International (2024): Au Mali, HI livre 1200 tonnes de matériel humanitaire pour aider une population fragilisée. In: <https://www.handicap-international.fr/fr/actualites/au-mali-hi-livre-1200-tonnes-de-materiel-humanitaire-pour-aider-une-population-fragilisee> Letöltés: 2024.02.23.

Handicap International: Our mission. In: <https://www.hi.org/en/our-mission> Letöltés: 2024.02.23.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2013): Conflict Barometer 2012. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2014): Conflict Barometer 2013. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2015): Conflict Barometer 2014. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2016): Conflict Barometer 2015. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2017): Conflict Barometer 2016. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2018): Conflict Barometer 2017. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2019): Conflict Barometer 2018. In: <https://hiik.de/conflict-barometer/bisherige-ausgaben/?lang=en> Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2020): Conflict Barometer 2019. In: https://hiik.de/wp-content/uploads/2020/08/ConflictBarometer_2019_4.pdf Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2021): Conflict Barometer 2020. In: https://hiik.de/wp-content/uploads/2021/05/ConflictBarometer_2020_2.pdf Letöltés: 2024.04.25.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2023): Conflict Barometer 2022. In: https://hiik.de/wp-content/uploads/2023/05/CoBa_2022_00_01.pdf Letöltés: 2024.04.25.

Hergaden, Malte Frederik (2023): A fejlesztéspolitika általános áttekintése. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/163/a-general-survey-of-development-policy> Letöltés: 2024.04.14.

Honvédelem (2023): Az Európai Unió két évvel meghosszabbította a Maliban szolgálatot teljesítő missziójának mandátumát. In: <https://honvedelem.hu/hirek/az-europai-unio-ket-evvel-meghosszabbította-a-maliban-szolgálatot-teljesito-missziojanak-mandatumat.html> Letöltés: 2024.03.29.

Igler, Wolfgang (2023): A fejlődő országokra alkalmazandó kereskedelmi rendszerek. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/162/a-fejlodo-orzagokra-alkalmazando-kereskedelmi-rendszerek> Letöltés: 2024.04.17.

Mah, Luís—Duggan, Niall—Haastrup, Toni (2021): The Routledge Handbook of EU-Africa Relations. Newgen Publishing UK. In: https://books.google.hu/books?hl=hu&lr=&id=TucLEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT158&dq=Africa+EU+joint+strategy&ots=tbk60-H1jQ&sig=dh8_ND1z1fVchujr0bAGPs7jfE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false Letöltés: 2024.04.08.

Marsai Viktor (2013): Külföldi katonai beavatkozás Maliban – az Opération Serval háttere és eredményei. In: Nemzet és Biztonság, 2013. 1-2.sz. In: http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2013_1-2_09_marsai.pdf Letöltve: 2024.03.03.

Meseth, Christian (2023): Ismertető az Európai Unióról–Afrika. In: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/180/africa> Letöltés: 2024.04.15.

Ministry of Defence – Defence Staff (2019): Mission of EUTM Mali. In:
<https://emad.defensa.gob.es/en/operaciones/operaciones-en-el-exterior/43-UE-EUTM-Mali/>

Letöltés: 2024. 03.29.

OECD.Stat International Migration Database: Mali Inflows of foreign population by nationality In:

https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG&fbclid=IwAR2RBcrxztFi2gIGooYFTqnfEQFXGFcuDfqIVbWBf3F32eS8HOHT_Zq4Rw4 Letöltés: 2024.03.13.

OECD.Stat International Migration Database: Mali Stock of foreign population by nationality In:

https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG&fbclid=IwAR2RBcrxztFi2gIGooYFTqnfEQFXGFcuDfqIVbWBf3F32eS8HOHT_Zq4Rw4 Letöltés: 2024.03.13.

Open Society Foundations (2011): EU-AU Relations: The Partnership on Democratic Governance and Human Rights of the Joint Africa-EU Strategy. In:

https://www.opensocietyfoundations.org/publications/eu-au-relations-partnership-democratic-governance-and-human-rights-joint-africa-eu-strategy#publications_download Letöltés:

2024.04.18.

Orbie, Jan—Delputte, Sarah (2020): EU development cooperation with Africa: The Holy Grail of coordination. In:

https://www.researchgate.net/publication/346979389_EU_development_cooperation_with_Africa_The_Holy_Grail_of_coordination Letöltés: 2024.04.13.

Parlament.com (2013): EU reserveert €22 miljoen voor humanitaire hulp in Mali (en) In:

https://www.parlement.com/id/vj7agp6zb1zb/nieuws/eu_reserveert_22_miljoen_voor

Letöltés: 2024.02.24.

Rahmane Idrissa (2020): Dialogue in Divergence: The Impact of EU Migration Policy on West African Integration: The Cases of Nigeria, Mali and Niger, FES In: <https://migration-control.info/en/wiki/mali/> Letöltés: 2024.02.25.

Reliefweb (2021): EUCAP Sahel Mali: mission extended until 31 January 2023 and mandate adjusted. In: <https://reliefweb.int/report/mali/eucap-sahel-mali-mission-extended-until-31-january-2023-and-mandate-adjusted> Letöltés: 2024.04.13.

Reliefweb—Alexandra Lamarche (2019): Mali’s humanitarian crisis: Overmilitarized and overshadowed. In: <https://reliefweb.int/report/mali/mali-s-humanitarian-crisis-overmilitarized-and-overshadowed> Letöltés: 2024.02.26.

Reliefweb—Unicef Mali (2023): Humanitarian situation report. In: <https://reliefweb.int/report/mali/unicef-mali-humanitarian-situation-report-no-12-end-year-2023> Letöltés: 2024.02.26.

Sudár István (2014): Maliban a helyzet? Atlasz. In: http://azatlasz.hu/2014/07/maliban_a_helyzet Letöltve: 2024.03.08.

Szász Márton (2019): A Magyar Honvédség részvétele az Európai Unió által vezetett kiképzőmisszióban Maliban. In: Honvédségi Szemle, 2019. 6.sz. In: https://www.academia.edu/54269407/A_Magyar_Honvédség_részvétele_az_Európai_Unió_á_Ital_vezetett_kiképzőmisszióban_Maliban?uc-g-sw=12860688 Letöltés: 2024.04.07.

Toulmin, Camilla—Bastagli, Francesca (2014): Mali, the economic factors behind the crisis., Publications Office of the European Union. Belgium. In: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7f4647c0-abf4-4fb2-bb90-51b7475e1546/language-en/format-PDF/source-132439651> 2024.04.13.

Tralac Trade Law Centre (2017): EU trade policy and Africa’s exports. In: <https://www.tralac.org/documents/resources/external-relations/eu/4428-eu-trade-policy-and-africa-s-exports-european-commission-2017/file.html> Letöltés: 2024.04.21.

Unicef Mali (2021): Humanitarian situation report. In: <https://www.unicef.org/mali/en/reports/humanitarian-situation-report-0> Letöltés: 2024.02.26.

United Nations (2019): Unprecedented humanitarian crisis in Mali revealed in new report. In: <https://news.un.org/en/story/2019/12/1053391> Letöltés: 2024.02.26.

Vecsey Mariann (2018): Az 5. Afrikai Unió–Európai Unió -csúcstalálkozó eredményei. In: Honvédségi Szemle, 2018. 2.szám. In: https://real.mtak.hu/124870/1/HSZ_2018_146_2_Vecsey_Mariann.pdf Letöltés: 2024.04.15.

Vision of humanity: Global Peace Index Mali (2012-2023). In:
<https://www.visionofhumanity.org/maps/#/> Letöltés: 2024.04.25.

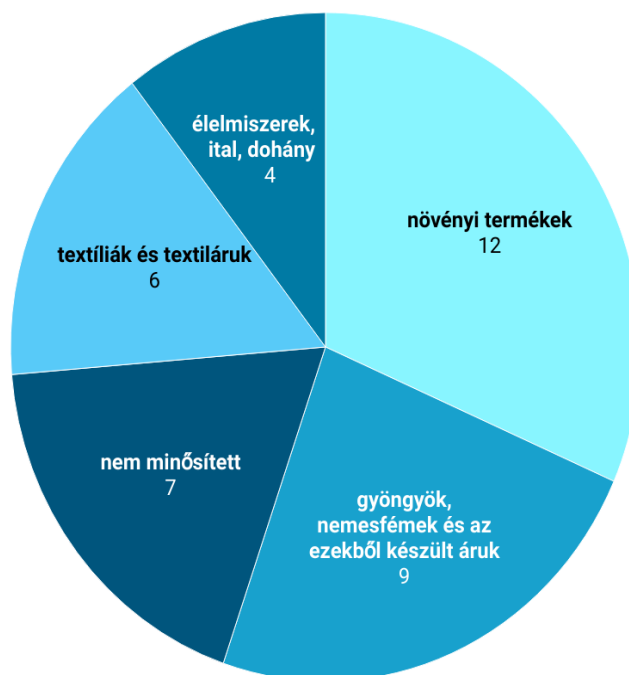
Zsifkó Mariann (2013): Az EU és Afrika kapcsolatrendszerének formálódása az Afrikai Unió létrejöttével. In: Hadtudományi Szemle, 2013. 6.évf. 4.szám, Budapest. In:
https://tudasportal.uninke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/10665/2013_4_alt_zsifko.pdf?sequence=2&p;isAllowed=y Letöltés: 2024.04.14.

MELLÉKLETEK

1.számú melléklet: Az Európai Unió importja Maliból 2022-ben

Forrás: GSP Hub: Mali. In: <https://gsphub.eu/country-info/Mali> Letöltés: 2024.04.25.

A Maliból származó import termékcsoportonként (millió €)

Created with Datawrapper

NYILATKOZAT

AlulírottMolnár Eliza..... büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2024..... év04..... hónap ...27..... nap

.....

hallgató aláírása